

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студента Лобанова Володимира Ігоровича

академічної групи 035М-22-2

спеціальності 035 Філологія

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

на тему «Галузева термінологія: специфіка перекладу військових термінів з англійської на українську мову»

Керівник	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інстиційною	
Кваліфікаційної роботи	Бердник Л.В.			
Рецензент	Кострицька С.І.			

Нормоконтролер	Кабаченко І.Л.			
----------------	----------------	--	--	--

Дніпро
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Завідувач кафедри
перекладу

_____ Висоцька Т.М.

« _____ » _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістр**

студенту _____ Лобанов В.І. академічної групи _____ 035м-22-2

напряму _____ 035 Філологія _____

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша –англійська»

на тему «Галузева термінологія: специфіка перекладу військових термінів з англійської
на українську мову »

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від № 1372-с від 13.11.2023 р.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	<i>Дослідити теоретичні засади вивчення та перекладу галузевої термінології</i>	10.11.23
Розділ 2	<i>Проаналізувати особливості перекладу військової термінології</i>	05.12.23

Завдання видано _____

(підпис керівника)

Бердник Л.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.10.23

Дата подання до екзаменаційної комісії

12.01.24

Прийнято до виконання _____

(підпис студента)

Лобанов В.І.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 80с., 54 джерел.

Об'єктом дослідження є військові терміни.

Предметом дослідження виступають способи перекладу військових термінів українською мовою.

Метою роботи є виявлення способів перекладу військових термінів у публіцистичних текстах.

Для досягнення мети ставляться такі **завдання**:

- визначити поняття терміна та розглянути його ознаки;
- проаналізувати класифікації термінів;
- розглянути сферу вживання військових термінів;
- дослідити способи перекладу військових термінів;
- проаналізувати проблеми перекладу військових термінів;

Матеріал дослідження - англomовні публіцистичні тексти.

Для вирішення поставлених завдань використовуються наступні **методи** дослідження: метод аналізу та синтезу теоретичної інформації; метод суцільної вибірки під час збору інформації; контекстуальний аналіз; порівняльний аналіз.

Теоретична значимість роботи полягає в спробі подальшого розвитку термінознавства, уточненні поняття «воєнного терміна».

Практична значимість дослідження полягає у можливості використання його результатів у курсі теорії та практики перекладу.

Ключові слова: ПЕРЕКЛАД, ВІЙСЬКОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ, ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.

SUMMARY

Diploma paper: 80 pages, 54 sources.

The object of research is military terms.

Ways of translating military terms into Ukrainian are **the subject** of the research.

The purpose of the work is to identify ways of translating military terms in journalistic texts.

To achieve the goal, the following **tasks** are to be solved:

- to define the concept of the term and consider its peculiar features;
- to provide an overview of the classification of terms;
- to study the field of use of military terms;
- to identify the ways of translating military terms;
- to analyze the problems of translation of terms.

The research **material** encompasses journalistic texts.

The following research methods are used to solve the tasks: analysis and synthesis of theoretical information; continuous sampling during information collection; contextual analysis; comparative analysis.

The **theoretical significance** of the work lies in further development of terminology, clarification of the concept of "military term", development of the military sphere of translation.

The **practical** value of the research lies in the possibility of using its results in the course of theory and practice of translation.

Key words: TRANSLATION, MILITARY TERMINOLOGY, TRANSLATIONAL TRANSFORMATIONS.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ГАЛУЗЕВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ.....	8
1.1 Галузева термінологія: сутність поняття, історія вивчення та розвитку	8
1.2 Галузева термінологія: специфіка та класифікації	14
1.3 Стиль військових матеріалів та функції термінів	16
1.4 Способи перекладу	23
Висновки до 1 розділу.....	31
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	33
2.1 Аналіз англійської військової термінології.....	33
2.2 Аналіз української військової термінології.....	39
2.2 Труднощі та способи перекладу військової термінології.....	44
Висновки до 2 розділу.....	57
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТОК.....	68

ВСТУП

В даний час завдяки ЗМІ ми все частіше бачимо і чуємо про військові конфлікти, розвиток ворожих відносин у тому чи іншому регіоні. Можна зауважити, що військові терміни вживаються у спеціальних підручниках, словниках, а й у публіцистичних текстах. Специфіка використання військових термінів у публіцистиці полягає не тільки в тому, щоб передати точну, правильну інформацію, а й у тому, щоб вплинути на людей. Неправильне використання способів перекладу під час передачі прагматичного ефекту може порушити зміст тексту, призвести до хибного тлумачення наміри автора, викликати конфлікти та суперечки. Звідси випливає, що з основних труднощів у перекладі військових термінів у публіцистичних текстах є вибір способів досягнення адекватності.

Актуальність роботи пов'язана з поширеним вживанням військових термінів у публіцистичних текстах та з необхідністю перекладати військові терміни, враховуючи особливості публіцистичного стилю; на даний момент відсутня достатня кількість теоретичних праць із цього питання.

Об'єктом дослідження є військові терміни.

Предметом дослідження виступають способи переведення військових термінів українською мовою.

Метою роботи є аналіз способів перекладу військових термінів у публіцистичних текстах.

Для досягнення мети було поставлено наступні **завдання**:

- визначити поняття терміна та його ознаки;
- проаналізувати класифікації термінів;
- розглянути сферу вживання військових термінів;
- дослідити способи перекладу військових термінів;
- проаналізувати проблеми перекладу військових термінів;

Матеріал дослідження - англomовні публіцистичні тексти.

Для вирішення поставлених завдань використовуються наступні **методи** дослідження: метод аналізу та синтезу теоретичної інформації; метод суцільної вибірки під час збору інформації; контекстуальний аналіз; порівняльний аналіз.

Теоретична значимість роботи полягає в спробі подальшого розвитку термінознавства, уточненні поняття «воєнного терміна».

Практична значимість дослідження полягає у можливості використання його результатів у курсі теорії та практики перекладу.

Структура роботи: дана дипломна робота складається з вступу, двох розділів та висновків. У вступі визначаються актуальність, об'єкт, предмет дослідження; формулюються мета та основні завдання. У першому розділі розглядається теоретичний компонент терміна, його основні ознаки, сфера вживання військових термінів, їх роль в публіцистиці.

Апробація роботи: основні практичні результати роботи викладено на I Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих учених «Наука в епоху соціокультурних змін: реалії та перспективи» 27 жовтня 2023 р. (Дніпро, НТУ «ДП», 2023) тези «Military Terms: Ways of Formation and Translation».

РОЗДІЛ 1 ГАЛУЗЕВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ

1.1 . Термін: сутність поняття, історія вивчення та розвитку

У мові відбиваються всі сфери людської діяльності, всі її особливості та досягнення. Для вираження думок, почуттів, настроїв використовується мова, тобто мова здійснюється у мові.

Загальновживані слова застосовують у повсякденній і побутовій промові, а терміни вживаються у межах навчальної, наукової та професійної діяльності. Істотна відмінність спеціальної лексики від загальної – це інший зв'язок із поняттям та об'єктом. Спеціальна лексика має властивість посилення зв'язку «слово-поняття» чи посилення зв'язку «слово-названий об'єкт» [22, 14].

Представимо огляд поняття «термін» у роботах вітчизняних фахівців та виділимо властиві йому ознаки. А.М. Золотарьов дає таке визначення терміна – слова спеціальні, обмежені своїм особливим призначенням; слова, які прагнуть бути однозначними як точний вираз понять та назва речей» [19, 115]. Крім зазначеної однозначності, у цьому визначенні можна назвати й інші ознаки терміна: точність, конкретність та обмеженість. В.М. Галанова виділяє нестачу термінології «часто зустрічаються багатозначні терміни, терміни-дублети, неправильно орієнтують терміни, багато поняття системи взагалі немає термінів» [8, 8]. З цим можна не погодитися, оскільки сфера застосування терміна та контекст сприяють тому, щоб термін був однозначним.

В. В. Балабін визначає термін як «слово або словосполучення спеціальної (наукової, технічної тощо) мови, що створюється (приймається, запозичене тощо) для точного вираження спеціальних понять та позначення спеціальних предметів» [1, 51]. Дане визначення дає уявлення про обмежену сферу вживання терміна.

Говорячи про специфіку вживання терміну, можна підкреслити, що необхідні

знання та цілісне уявлення про конкретну сферу знань. Більш повне поняття терміна дає В. В. Балабін «це слово або підрядне словосполучення, що має спеціальне значення, що виражає та формує професійне поняття і застосовується в процесі пізнання та освоєння наукових та професійно-технічних об'єктів та відносин між ними» [5, 5].

Тут вже можна говорити про таку властивість терміна як ототожнення з конкретними предметами і поняттями, і зв'язками, що існують між ними. О.Н. Гончар виділяє наукову, професійну та технічну галузі, в яких найчастіше зустрічаються терміни.

Наприклад, контррозвідка, засекреченість, бронетанкові війська відносяться до військової області, а такі терміни як атомне ядро, вакуум, амплітуда відносяться до фізики. Так як для застосування терміна необхідне повне уявлення про предмет, що ускладнює його використання у мовних ситуаціях. В.В. Балабін виводить на перший план інформаційне повідомлення терміна, тобто термін включає «логічні узагальнення» за ознаками, групами, класами предмета. Емоційно-вольова сторона предмета відсутня [5].

Термін включає об'єктивну інформацію, яка виключає його використання як образне значення. Наприклад, порівняємо два висловлювання *чергування приголосьних докорінно* і *звичка пустила в мені глибоке коріння* [5, 40].

Перше словосполучення відноситься до наукового поняття та має термінологічне значення. Друга пропозиція, навпаки, має нетермінологічне суб'єктивне значення. Таким чином, відсутність експресивності є ще одним ознакою терміна, оскільки він немає ніякого емоційного впливу. В.В. Дмитрук у своєму визначенні «терміну» наголошує на його значенні «слово або лексикалізоване словосполучення, що вимагає для встановлення свого значення у відповідній системі понять побудови дефініції» [8, 10]. О.А. Сербенська під значенням розуміє «відображення предмета, явища чи взаємини у свідомості». Таким чином, термін є внутрішньою «оболонкою», яка відрізняється від зовнішньої – звукової, до якої у свою чергу відносяться фонетичні та граматичні значення. І.В. Козаченко пише, що «спеціальна лексика орієнтується, насамперед, на свій особливий денотат, не

усвідомивши який, комунікатори що неспроможні розпочати мовної контакт» [22, 166].

Проаналізувавши, можна виділити номінативність як відмітна ознака загальної лексики. І.А. Яремчик каже, що у терміні «вказано сукупність істотних ознак іменованого об'єкта» [8, 7]. Так, термін, позбавлений визначення, стає простою звуковою оболонкою без змісту. Для спеціальної лексики важливим, на думку дослідника, є «гранично широкі за значенням семантичні групи – категорії» [8, 8]. Можна виділити «категорію процесів, категорію предметів, категорію властивостей, категорію величин, категорію одиниць виміру, категорію наук, галузей, категорію професій тощо» [8, 9]. Дані категорії виражають зміст терміну та впорядковують термінологію.

Можна також додати, що з'являється послідовність значень та ієрархія відношення значень усередині категорії. Підкреслюють, що з допомогою ознак, які у змісту понять, можна описати значення слів. Так, опис значення термінів відбувається через «побудову дефініцій понять, що виражаються ними» [8, 10].

Як основна ознака терміна виступає системність, оскільки найчастіше термінологію спостерігають у цій замкнутій системі термінів, тобто в ідеальних умовах, де відсутня багатозначність, синонімічність, де терміни представлені у формі іменників або іменних словосполучень. У такому вигляді терміни представлені у спеціальних словниках та у збірниках рекомендованих термінів. Цю сферу називають сферою фіксації термінології у тій чи іншій галузі науки чи практики. Є також інша, щонайменше істотна, сфера застосування термінів В.В. Балабін визначає її як «сферу функціонування термінології», тобто спеціальну наукову літературу, яка виходить за межі замкненої системи [5, 19]. Завдяки системності, термінологія у будь-якій мові має бути впорядкована, наводити точні значення, а, по О.О. Хмарний, "уніфікувати форму термінів" [9, 124].

О.П. Хижняк дає визначення термінологічній системі: «це така система знаків, зміст та зв'язки якої замкнуті межами однієї галузі знань» [6, 28]. У межах семантичного поля знак не повторюється.

У той же час природа загальномовного знака теж має місце, коли в ролі термінів виступають слова загальнолітературного вживання. Через війну термін висловлює різний зміст.

Терміни що неспроможні існувати окремо, вони співвідносяться з іншими термінами певної системи. Таким чином, сукупність термінів знаходиться у певній термінології, їх поєднує одна сфера наукової діяльності. О.О. Нетребко дає визначення термінології: "це співвіднесена з професійною сферою діяльності сукупність термінів, пов'язаних один з одним на понятійному, лексико-семантичному, словотвірному та граматичному рівні" [5, 77].

У цьому визначенні автор наголошує на загальних рисах термінів, за якими вони можуть вводити до термінології. М.С. Зарицький каже, що «термінологія – це сукупність термінів даної галузі виробництва, діяльності, знань, що утворює особливий сектор лексики, найбільш доступний свідомому регулюванню та упорядкуванню» [19, 116].

Таким чином, можна сказати, термін перебуває у складі відповідної термінології. Однак якщо взяти термін у загальній мові він може містити багато значень, але ставлячись до певної термінології, він стає однозначним. Наприклад, слово «реакція» у таких галузях застосування, як хімія, політика, фізіологія несесвоє значення. З цього можна дійти невтішного висновку, що термін залежить від контексту, оскільки у ролі контексту виступає термінологія. Для правильного розуміння терміну необхідно ознайомитись із цілою термінологічною системою.

Одним із цікавих фактів є джерело термінології, так запозичення зміжнародної лексики, професійної та жаргонної мови зумовлені історичним розвитком народів, їх культурним та науковим рівнем. М.С. Зарицький наводить приклад поділу за типами термінології: «в українській хімічній та медичній термінології більше греко-латинських слів, частково - арабських, в авіаційній – значний відсоток французьких, у гірничозаводській – німецьких та своїх із професійної мови, у спортивній – англійських» [19, 115].

Слід зазначити, що у певний час будь-яка наука оперує обмеженою кількістю понять, число термінів, як своєрідних іменувань цих понять звісно, що

дозволяє утворювати систему. З розвитком науки єдине поняття може бути поділено на кілька часткових, що призводить до появи нових термінів, які будуть інакше між собою пов'язані.

М.С. Зарицький писав, що «між термінами і термінами відбувається постійний обмін» [19, 117]. Загальноживані слова набувають нового значення чи властивість і стають термінами, у своїй можуть зберігати початкове значення. Наприклад: *мушка* - *маленька муха*, *мушка*- як термін стрілецької справи, *мушка*– як термін театральних перукарів та гримерів [19, 117].

Більше того, значення таких слів спеціалізується та обмежується. Цей процес відбувається через суспільні зміни і термін у свою чергу повинен відповідати вимогам сучасності.

У результаті розвитку людства наука розвивається, і значення термінів у науці може змінюватися через зміни її понять. При цьому термін не втрачає свого статусу, він його розширює або звужує. "Наприклад, вивчення вітамінів призвело до розширення знань про них, а разом з тим і до розширення значення самого терміну, оскільки було виявлено, що вітаміни є речовинами різноманітної хімічної природи, а не тільки сполуки, що містять аміногрупу, як вважали спочатку" [22, 21]. Можна зробити висновок, що однією з відмінних ознак терміна є сучасність.

У науковій термінології, на думку М.С. Зарицького, можна зустріти назву одиниць, фактів, певних елементів, включених у науку, іменами дослідників, наприклад, фізичні одиниці: ом, ампер, джоуль, кулон, генрі. Також у хімії існують хімічні елементи, названі на честь вчених гадоліній (фінський хімік Ю. Гадолін), лоуренс (винахідник циклотрону Е. Лоуренс), нобелій (Альфред Нобель) [19]. Іншою ознакою терміну М.С. Зарицький виділяє «інтернаціональність» у сфері політики, науки, техніки, коли необхідно створити порозуміння між різними націями та мовами [19]. На міжнародних конференціях, зборах або навіть у ЗМІ можна часто почути такі терміни.

Незважаючи на інші фонетичні та граматичні оформлення у певних мовах, терміни зрозумілі чи дають передумову для розуміння суті справи. Спільність

лексичного значення дає можливість взаєморозуміння представників різних націй. Запозичені іншомовні терміни зазвичай відразу входять у системумови, проходячи лише адаптацію [22, 19]. Тим не менш, поява нового терміна в мові засмічує його, що відбивається на розриві міжнародних зв'язків, оскільки народи запозичують терміни тієї ж області різних мов.

В українській мові назва майстра гірничої справи штейгера взято з німецької (буквально «підйомник»; від *steigen* – піднімати, чого Українське штейгер не виражає) [19, 120]. Вибір мови джерела обумовлений реальною історичною практикою, тому яскраво виражається зв'язок народів та характер їхньої культурної взаємодії. Всеж таки «інтернаціональність» можна визначити як додаткову ознаку терміна, він не відноситься до фундаментальних, оскільки його не можна застосувати до всіх термінів.

Можна відзначити, що інтернаціональність є недоліком терміна, оскільки він втрачає свою унікальність і значення, набуваючи іншого значення в іншій мові.

Розглянувши визначення вчених і проаналізувавши основні ознаки терміну, у висновку необхідно їх узагальнити:

1. Однозначність
2. Точність та конкретність передачі змісту терміна
3. Обмеженість сферою вживання
4. Відсутність експресивності
5. Номінативність
6. Системність
7. Сучасність
8. Міжнародність

Проаналізувавши вищеперелічені поняття терміна, його ознаки та особливості дамо узагальнене поняття. Термін – це слово чи словосполучення, що містять у собі визначення будь-якого явища чи предмета та використовується

у конкретних галузях знань; що відрізняється номінативністю; що характеризується відсутністю експресивності, однозначністю, що відповідає сучасним знанням; що перебуває у системі; що має в деяких випадках одне й те саме значення кількох мовах.

1.2 . Галузева термінологія: специфіка та класифікації

На основі визначення терміна поданого у підрозділі 1.1 нашого дослідження вивчимо перелічені ознаки предмета у більш вузькій сфері, а саме у військовій термінології. На основі цих ознак можна буде виявити відмітні ознаки та функції військової термінології.

На основі визначення терміна з 1.1 дамо визначення військовому терміну. Військовий термін - слово чи словосполучення, значення якого пов'язане з предметом військової сфери, що відрізняється номінативністю; що характеризується відсутністю експресивності, однозначністю, що відповідає сучасним знанням; що перебуває у системі; має у деяких випадках одне й те саме значення у кількох мовах.

Основними вимогами терміна є стислість і однозначність, проте О.Л. Миршавка стверджує, що «в американських військових матеріалах до 10% термінів не мають однозначності в окремій галузі військової справи» [16, 108]. Наприклад, термін *security* може перекладатися як *забезпечення, засекреченість, контррозвідка, бойове забезпечення* [16]

В результаті військовий термін виявляється неоднорідним, що призводить до неправильного тлумачення терміну та виключає його семантичну точність. В даному випадку можна говорити про прагнення військового терміну до багатозначності.

Однією з відмінних ознак є точність та конкретність передачі змісту. Прагнення точної передачі у військових текстах пов'язані з прагненням зробити важкі технічні настанови доступнішими всім військовослужбовцям. Військові терміни відображають конкретні предмети та поняття військової сфери.

Іншою ознакою терміна є обмеженість сферою вживання.

Тим не менш, військовий термін на даний момент використовується у публіцистиці. Досить часто можна зустріти військові терміни, військовий сленг, мову військових статутів та документів за допомогою яких описуються світові події. Іноді може відбуватися стирання меж вживання військового терміна чи перехід у зовсім іншу сферу. У разі це суперечить ознакою термінів – обмеженість сферою вживання.

Як одна з відмітної ознаки терміна ми виділяли відсутність експресивності. Військові терміни зберігають стилістичну нейтральність. У закріплених документах вони не несуть жодного впливу, а служать лише передачі інформації. О.Л. Миршавка виділяє: «військові терміни, що позначають поняття, пов'язані безпосередньо з військовою справою, військово-технічні терміни та емоційно-зabarвлену військову лексику» [16, 14]. Останній тип використовується тільки в розмовній мові та частіше виступає як сленг. Ці слова не вважаються термінами, і ми не розглядаємо їх у нашій роботі.

Ми вже зазначали, що відмінною ознакою терміна є номінативність тому що без точного визначення він стає простою звуковою оболонкою без значення. Військовий термін також має цю ознаку, і може включати кілька компонентів, які визначають зміст терміна. Так, якщо забрати один компонент, тоді все значення зміниться. Як приклад можна навести терміни, що позначають реалії іноземної дійсності, які в українському відсутні, але існують окремі компоненти. *Air National Guard* перекладається як *національна гвардія ВПС*.

В українському є такі терміни, як *ВПС* і *Національна гвардія* [16].

Вони становлять ціле та зв'язне поняття американської дійсності. Військові терміни активно використовуються у військовій професії, тому потрібне вільне володіння військовою статутною мовою, що передбачає розуміння змісту та значення українські та іноземної термінології. Також необхідно знати військові реалії, особливості організації армії іноземних держав, стратегії, озброєння та бойову техніку.

Однією з ознак терміна є сучасність. Військові терміни також відповідають сучасній дійсності. О.Л. Миршавка наголошує, що склад військової термінології «безперервно змінюється за рахунок випадання низки слів, зміни значень, безперервного поповнення новими термінами, наприклад, у зв'язку з реорганізацією видів збройних сил, появою та розробкою нових зразків озброєння та бойової техніки, розробкою нових методів ведення війни» [16, 14].

Наприклад, *beam rider guidance* - наведення з променя; *laser range finder* - лазерний далекомір. З цього можна дійти невтішного висновку, що військовий термін має відбивати сучасний рівень розвитку військової науки, суспільства, військової діяльності. Наприклад, термін *boondocks*- *глуш* практично не використовується як загальноживане слово, але у військовій сфері має значення *віддалене місце служби*.

Ми виділяли як ознаку терміна – інтернаціональність. Важко визначити інтернаціональність як ознаку військового терміна, оскільки деякі військові терміни можуть різне значення залежно від держави й мови. Наприклад, *старший сержант* в американській англійській *staff sergeant*, а в британському *flight sergeant*[19].

Зробимо висновок, що військові терміни зберігають в повному обсязі ознаки терміна. Ми виділили такі ознаки, як однозначність та обмеженість сферою вживання як відмінні риси терміна, але військовий термін виходить за рамки використання тільки у військовій сфері.

З цієї причини військовий термін прагнути багатозначності через різного розуміння значення терміна та використання у різних мовах. Так як у другому розділі ми розглядатимемо вживання військового терміна у ЗМІ, його ознака – відсутність експресивності, може змінитися. Докладніше розглянемо це у функціях терміна та у практичній частині.

1.3 . Стил ь військових матеріалів та функції термінів

Однією з важливих проблем досягнення адекватності перекладу є передача стилю оригіналу. Розглянемо докладніше класифікацію термінів за стилями, щоб у

практичній частині враховувати цю особливість. Стиль військових матеріалів перестав бути однорідним. В американських військових матеріалах зберігається дві тенденції викладу матеріалу: або сухою офіційно-канцелярською мовою з використанням громіздких, найчастіше архаїчних оборотів конструкцій, або простою, розмовною, часом фамільярною мовою.

О.Л. Миршавка виділяє військово-науковий стиль, військово-технічний, військово-діловий.

Військово-науковий стиль відрізняється чітким викладом та логічною думкою. Тим самим практично відсутня емоційна складова. Для військового спеціаліста також у тексті важливий порядок розташування матеріалу, послідовність, позначення, географічні назви та нумерація. Тому найголовнішим є точна передача інформації, без опущення термінів чи переміщення в тексті. На синтаксичному рівні пропозиції стислі та еліптичні, використовуються кліше та паралельні конструкції. Наприклад, *Field fortifications - будівництво кави, дерева, і всі інші наявні матеріали* [16, 19].

Для військово-ділового стилю характерне використання звернень, формального послідовного тексту та кінцівки. Тексти даного стилю відрізняються стереотипністю та мовними штампами, точність та ясність викладу, чітке відмежування однієї думки від іншої. Тим не менш, мовні штампи можуть відрізнятися через культурні та мовні особливості. У статутах, настановах, бойових документах найчастіше зустрічаються ці особливості. Військово-технічний стиль відрізняється наявністю технічної термінології, великою кількістю спеціальних скорочень та умовних позначень. Особливу важливість має зміст тексту, його структури, порядок проходження частин і розташування, що мають велике значення. Наприклад, *WAC – військовослужбовець жіночої допоміжної служби сухопутних військ* [16, 19]. Інший приклад, *Y – дослідний зразок, Z – запланований зразок*.

Окремо варто виділити воєнно-публіцистичні тексти. Безумовно, художні та публіцистичні тексти мають ті ж основні риси, проте військова тематика надає іншу спрямованість і мету тексту. Політичні події та військові конфлікти радиться в газетах та телебаченні, при цьому журналісти використовують спеціальні терміни.

Крім того, в публіцистиці тексти спрямовані на те, щоб вплинути, викликати негативне ставлення до подій, що відбуваються, або до країни, представити свідомо неправильний хід військової історії. Для публіцистичних текстів важливу роль відіграє суспільна спрямованість та передача точного соціально-політичного змісту. Також характерним є використання кліше, газетних штамів, термінів, реалій, оціночних слів.

На основі стилів можливо виділити окремі групи військових термінів, терміни, що відносяться до тактики, стратегії, способів ведення війни, підготовки до війни. Наприклад, *operations* – дії, *target acquisition* – виявлення та засікання цілей, *tank heavy task force* – тактична група з переважанням танків. Терміни, пов'язані із озброєнням, технічним оснащенням армії.

Наприклад, *defences* – оборонні споруди, *infra-red devices* – інфрачервоні прилади. Терміни, що становлять дипломатичну та організаційну сферу застосування. Наприклад, *articles of war* – положення про військове діловодство та дисциплінарні стягнення [16]. Терміни стосовно оснащення армії, дипломатичні терміни, так само терміни, що описують тактичні та стратегічні воєнні дії. Їхня особливість полягає в тому, що вони розкривають поняття сучасної дійсності та відрізняються високою частотністю. Дані терміни широко відомі і зрозумілі читачеві, оскільки вони спрямовані певне сприйняття. Наприклад, *missile test* – ракетні випробування, *military personnel* – військовослужбовці.

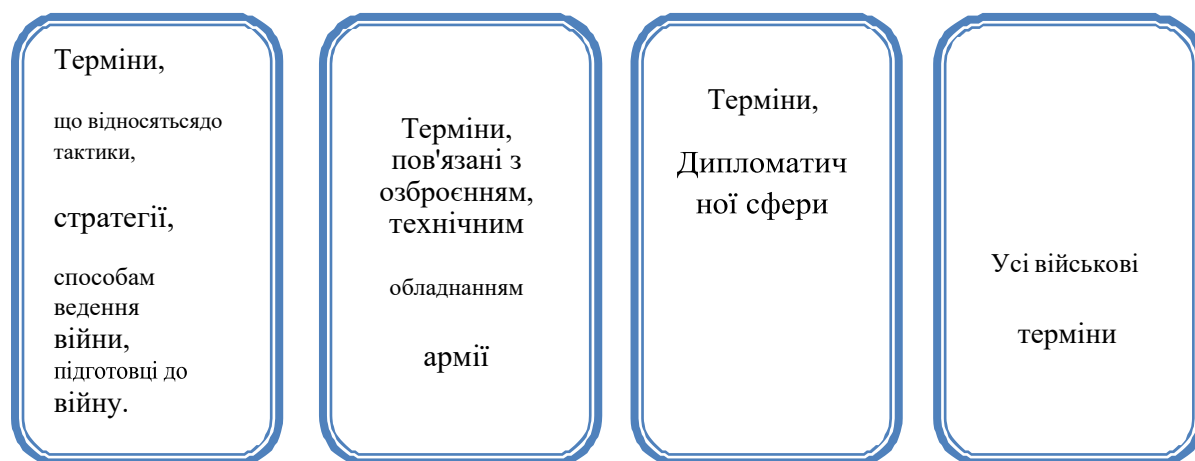

Рисунок 1.1 – Класифікація військових термінів за стилями

Г.М. Донець свідчить, що «всі військові тексти як письмові, і усні, становлять групу текстів одного функціонального стилю - стилю військової мови» [21, 12]. Вони визначаються такими факторами:

- 1) своєрідністю стилістичного забарвлення, яке досягається шляхом використання таких фактів мови, які є специфічними для такого роду текстів
- 2) щодо автономним вживанням цих фактів мови.

Перш ніж ми торкнемося функцій військових термінів в публіцистичних текстах, буде логічно, якщо ми розглянемо загальні функції термінів. В.М. Капітоленко «під функцією терміна розуміється роль, яку виконує термін як позначення загального спеціального поняття». Термін функціонує у різних сферах: у системі мови, у термінологічній системі певної сфери. Можна сміливо сказати, що функції терміна різні, але взаємопов'язані [14, 63]. В.М. Капітоленко виділяє номінативну функцію терміна, тобто термін висловлює поняття, його властивості та ознаки. З іншого боку термін висловлює предмет галузі знання. Також цю функцію В.М. Капітоленко називає репрезентативною, оскільки за допомогою лексичних одиниць представлені назви предметів. Також В.М. Капітоленко виділяє дефінітивну функцію терміна, він каже, що «термін може замінити дефініція, або навпаки дефініція може замінити термін за його відсутності». Можна дійти невтішного висновку, що дефінітивна функція відрізняється від номінативної тим, що дефініція є «засобом логічного позначення», а чи не просто знаком. Вона також «називає» поняття, тоді

як дефінітивна висловлює поняття [14, 65]. Дефінітивна функція відрізняє терміни від загальноживаних слів. Наступна функція комунікативна, він характеризує термін «як засіб передачі реципієнту деякої змістовної та супутньої – стилістичної – інформації із встановленням зворотний зв'язок» [14, 67]. Ми можемо сказати, що важливим є процес передачі інформації. Також термін передає знання у просторі та в часі.

З комунікативною функцією тісно пов'язана прагматична функція терміна. Однак вона проявляється не у всіх галузях знань. Так, В.М. Капітоленко пише, що ця функція слабо виражена у наукових, технічних, військових та інших термінах. Прагматична функція пов'язана з "функціонально-стилістичним" аспектом [14]. Вона проявляється в умовах, коли важливо показати емоційне забарвлення. Виділимо основні функції терміна:

1. Номінативна
2. Дефінітивна
3. Комунікативна
4. Прагматична

Співвіднесемо функції терміна із функціями військових термінів. Функції термінів проявляються у кожному стилі по-різному. Вони залежить від мети передачі, одержувача і типу тексту. У підрозділі 1.2 ми згадували, що військові терміни вживаються головним чином офіційних стилях і виконують комунікативну і номінативну функцію. Публіцистичні тексти мають прагматичну спрямованість. Інформація передається з певним емоційним ефектом та впливом на адресата, водночас мається на увазі, що адресат відповість реакцією. Є.А. Морозова у статті «Комунікативні стратегії військово - публіцистичного тексту» виділяє інтенсивність впливу на адресата, яка заснована на доводах та суб'єктивного бачення ситуації. Автор також запроваджує поняття «глобальна комунікативна стратегія», в якому текст постає як засіб впливу та досягнення «локальних цілей» протягом усієї

інформації. Досягнення даних цілей здійснюється за допомогою обраного автором жанру: стаття, коментар, огляд, інтерв'ю, військова хроніка [12, 3].

Зробимо висновок, що військовий термін вживається у нетипових йому жанрах та її функції у своїй змінюються. Все залежить від того, наскільки точно потрібно передати зміст висловлювання, військовий термін може зазнати зміни значення і отримати більш точне термінологічне визначення.

Військовий термін також має номінативну та дефінітивну функцію у публіцистичних текстах. Саме військові терміни допомагають відобразити військову ситуацію у контексті. До таких військових термінів відносяться терміни, що належать до тактики, стратегії, способів ведення війни, підготовки до війни, пов'язані з озброєнням, технічним оснащенням армії, які представляють дипломатичну та організаційну сферу застосування. Вони несуть лише смислове навантаження, і читач неспроможна суб'єктивно зрозуміти значення цих термінів. Таким чином він співвідноситься з реальною дійсністю. Проте значення цього слова зрозуміло, і воно не вимагає спеціальних знань.

Комунікативна функція воєнного терміна є основною чи базовою функцією в публіцистичному тексті. Оскільки передачі інформації військовий термін несе спеціальне значення.

Військовий термін набуває нової функції в публіцистиці – прагматичну. Ця функція не типова для терміна, ми виділяли це в параграфі 1, так як він в основному використовується у формальному стилі, наприклад, у бойових документах, статутах, де основна дефінітивна функція. Публіцистичні тексти спрямовані вплив на читача, і спонукання до дій. Емоційний вплив допомагає створювати реальну картину та залучати читача до того, що відбувається. Ця функція суперечить одній з ознак військового терміна – відсутність емоційності. Крім того, військовий термін вже не обмежується сферою вживання. Оскільки термін вживається у публіцистиці, він пов'язаний із суспільно-соціальною сферою.

М. М. Лату у своїй статті про військову термінологію пише, що військові терміни вживаються для досягнення мовних стратегій, таких як переконання, маніпуляція, вплив, спонукання до дії, навіювання.

Згадування сучасних військових реалій у контексті повідомлення вважається одним із ефективних інструментів тиску, залучення нових союзників та маніпулюванням свідомістю громадськості.

Варто зауважити, що для здійснення комунікативних стратегій застосовуються поняття про нові військові розробки, що становлять справжню загрозу на сьогоднішній день. М.М. Лату говорить про несистемне сприйняття понять, тому термін завжди є частиною системизнань, його зміст взаємопов'язаний з іншими поняттями. Такі поняття певною мірою відірвані від контексту і не покликані розкрити свій зміст повністю. У той самий час ці терміни відомі нефахівцям, вони використовуються спеціально з метою залякування і демонстрації переваги. Типовими термінами можуть бути: *nuclear weapons*, *weaponization of space*, *chemical weapons*, *biological weapons* [13, 4].

Також відомі терміни допомагають уникнути непорозуміння, тим самим не відволікаючи уваги від основної ідеї чи задуму.

Щодо наміру показати перевагу, то зазвичай йдеться про зброю, якою володіють збройні сили своєї країни. З іншого боку, у людей це викликає почуття захищеності, і підвищується власна значимість.

Для публіцистичних текстів нерідко характерні емоційно забарвлені елементи воєнної лексики. Дані елементи можуть бути як маловідомі, так і загальновідомі та широкоживані розуміння. Отже, військовий термін стає неоднозначним. Як висновок перерахуємо всі функції військового терміна в публіцистиці: номінативна, дефінітивна, комунікативна, прагматична.

Відповідно до Н.Г. Гарбовському адекватність є «відношення між будь-якими діями суб'єктів та ситуаціями, у яких ці дії реалізуються, або діями і очікуваними від них результатами, діями та нормами поведінки» [22, 122]. Об'єкти є адекватними по відношенню один до одного. У цьому визначенні можна відзначити, що йдеться не про рівні відносини між об'єктами і ситуаціями, а про ті, що змінюються і «підлаштовуються» під певні ситуації.

1.4. Способи перекладу

Поняття адекватність позначає «вірне відтворення уявлень, понять і суджень об'єктивних зв'язків та відносин дійсності». У перекладі дійсність це оригінальний текст як система зв'язків та відносин між складовими його елементами. Завдання полягає в тому, щоб правильно відтворити цю систему зв'язків та відносин засобами мови. [4, 286] У разі акцент робиться на об'єктивне відтворення дійсності. У перекладі цього досить складно домогтися через різне розуміння та уявлення сенсу.

Адекватність – це «характеристика не ступеня відповідності тексту перекладу тексту оригіналу, а ступеня його відповідності очікуванню учасників комунікації». Варто зазначити, що учасники комунікації вважають, що адекватність досягнута, якщо комунікація виявляється успішною та всі завдання комунікації вирішені [4, 289].

В.В.Німчук пише, що адекватність - це «вичерпна передача змістового оригіналу і повноцінне функціонально-стилістичне відповідність йому». В.В.Німчук замінює термін адекватність терміном повноцінність, що означає «відповідність оригіналу за функцією (повноцінність передачі) та виправданість вибору коштів у перекладі» [24, 125]. З цього визначення варто виділити «повноцінність», як основну характеристику адекватності, яка завжди має реалізовуватись у перекладі.

Н.Г. Гарбовський згадує про те, що адекватність орієнтована на одержувача перекладу, і він визначає ступінь комунікативної рівнозначності оригіналу та перекладу, яка є необхідною для вирішення завдань комунікації. Отже, необхідно розрізняти різні рівні адекватності. О. Б. Котов насамперед виділяє семантико-стилістичну адекватність, яка визначається «через оцінку семантичної та стилістичної еквівалентності мовних одиниць, що становлять текст перекладу та текст оригіналу», та функціональну (прагматичну, функціонально-прагматичну), яка «виводиться з оцінки співвідношення тексту перекладу з комунікативною інтенцією відправника повідомлення, реалізованою у тексті оригіналу». Наступний тип «дезидеративна адекватність», яка виявляється цілком орієнтованою на запити одержувача, правильно передають необхідний аспект

інформації, укладений іншомовному тексті, тобто. реалізують комунікативну установку. До цього типу адекватності щодо справи дослідник відносить такі види інформаційної обробки тексту, як вибірковий переклад, реферування, анотування, переглядове читання тощо, які зближуються з перекладом тим, що оперують вихідними текстами однією мовою і роблять тексти іншою, тобто. мають той самий механізм, як і переклад [24, 127].

Нарешті, останнім різновидом адекватності є так звана «волюнтативна» адекватність, яку дослідник вбачає у перекладах. Вона визначена як волюнтативна через те, що в цьому випадку активно проявляється власна комунікативна установка перекладача. Автор цієї типології вважає, що всі ці різні види перекладу, що передбачають різний рівень близькості тексту перекладу тексту оригіналу, об'єднані між собою тим, що є фактами двомовної комунікації за посередництва перекладача. [24, 37] У публіцистиці найчастіше реалізується функціонально-прагматична адекватність, оскільки стоїть завдання передати ідею автора і вплинути на адресата.

А. Д. Швейцер поділяє поняття адекватність та еквівалентність. Еквівалентність орієнтована на результати перекладу, відповідність тексту перекладу певним параметрам оригіналу, тоді як адекватність пов'язані з умовами протікання міжмовного комунікативного акта.

Крім того, еквівалентність передбачає максимально повну передачу «комунікативно-функціонального інваріанту» оригіналу, тоді як адекватність є «компромісом, на який йде перекладач, жертвуючи еквівалентністю для вирішення головного завдання». Таке головне завдання вважається збереження у перекладі функціональних домінант вихідного тексту. Адекватність – це «оптимальна відповідність певним (іноді не цілком сумісним один з одним) умовам та завданням» [25, 95]. Можна відзначити А. Цинзар дає таке визначення «оцінного терміна» адекватності «відповідність перекладу вимогам та умовам конкретного акта міжмовної комунікації». Відповідно до значень термінів «еквівалентність» та «адекватність» адекватний переклад включає певний ступінь еквівалентності, але еквівалентний переклад може і не бути адекватним [10, 216].

Дослідники також згадують, що співвідношення між прагматикою оригіналу та перекладу може бути різною, а прагматична адекватність не завжди повинна зберігати прагматику вихідного тексту. Німецький перекладознавець А. Нойбрет виділяє чотири типи прагматичних відносин при перекладі: від найвищої перекладності у прагматичному сенсі до неможливості відтворити прагматику оригіналу у перекладі. Це залежить від тексту оригіналу. Найбільш повно передається прагматична спрямованість оригіналу, що має однаковий прагматичний інтерес для читачів перекладу (науково-технічна література). Приблизно на такому рівні зберігається прагматичний потенціал оригіналів, створених для перекладу (інформаційний та інші матеріали). З обмеженнями можлива адекватність при перекладі художньої літератури та публіцистичних текстів, це пов'язано з тим, що вони орієнтовані на певну мовну групу, але іноді до всього світу. До останніх відносяться оригінали, які не мають жодного відношення до рецепторів перекладу [25, 137].

Таким чином, можна помітити, що у всіх теоретичних поняттях терміна адекватності встановлюється співвідношення між змістом та комунікативним завданням, а також функціонально-стилістична відповідність оригіналу. Дамо визначення з урахуванням виділених понять адекватності та його особливостей. Адекватність – це передача повноцінної, об'єктивної функціонально-стилістичної відповідності оригіналу з виконанням комунікативних завдань та задоволення очікувань учасників комунікації.

При розгляді прагматичного аспекту та поняття адекватності слід відзначити емоційність слів, оскільки вона відображає наміри автора і також допомагає досягти бажаного впливу. Л.С. Котенко підрозділяє лексичні одиниці на три групи: негативно-емоційні, нейтрально-емоційні та позитивно-емоційні. Для досягнення необхідного впливу на рецептора, при перекладі слід враховувати емоційне ставлення того, хто говорить до званого слова, поняття, явища. У цьому випадку йдеться про негативне або позитивне забарвлення слова. Слова, які не містять жодного оцінного моменту, вважаються «емоційно нейтральними». Нейтральна лексика використовується у всіх стилях [2, 58]. До цієї групи належить більшість слів, яких

становлять ядро словникового складу.

Наприклад: *Oh, you're not a spy. Germans are spies. British are agents.* Для того самого референта існують емоційно забарвлені і нейтральні позначення: *spy* – негативне забарвлення, *agents*- нейтральна.

Варто відзначити, що емоційне забарвлення слів тісно пов'язане зі стилем тексту. Для публіцистичного стилю характерна велика різноманітність оцінних слів як позитивного, і негативної і нейтральної забарвлення.

Оскільки оціночні слова є частиною тексту та передають його прагматику, розглянемо основні види цих слів.

О.О. Єрмоліна у своїй статті виділяє такі оціночні слова: оцінки - функції, слова-прагмеми, слова-конотації. Перша група – оцінки- функції: у цих словах негативна оцінка становить денотативний компонент значення. Таким чином, у семантиці слів вже закладена оцінка, яку промовець висловлює до об'єкта, про який йдеться. Якщо говорити про публіцистичний стиль, то лексика з негативною оцінкою нестиме в собі осуд, несхвалення, осуд. Друга група – слова- прагмеми, у разі оціночності є лише додатковою ознакою семантичної структури слова. Оцінка є результатом вираження ставлення говорить до зазначеного явища. Третя група - слова-конотації, оцінність таких слів виражається у контексті, і поза контекстом така характеристика їм невласлива.

У контексті слова-конотації набувають іншого значення і глибшого змісту [7, 3]. Встановлення точного прагматичного ставлення до повідомлення, що передається, більшою мірою залежить від вибору перекладачем мовних засобів. Розглянемо способи перекладу термінів, які необхідні для досягнення адекватності. Способи перекладу поділяються дослідниками на інтерлінеарний і трансформаційний .

Інтерлінеарний спосіб має на увазі «відмова від використання трансформацій у перекладі того чи іншого явища в тексті оригіналу та звернення до формально-структурних відповідностей» [25, 80]. Цей спосіб включає транскрипцію і транслітерацію – прийоми перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми за допомогою літер мови перекладу.

Притранскрипції відтворюється її звукова форма, при транслітерації – графічна. О.Л. Миршавка наводить такі приклади [16]: *Mastersergeant – майстер-сержант*
Warrant officer – уорент-офіцер

Інтерлінеарний спосіб також включає прийом калькування. Використовуючи цей прийом, перекладач перекладає складові елементи слова та поєднує частини в одне ціле. О.Л. Миршавка каже, що це прийом використовується під час перекладу термінів, що позначають реалії іноземної дійсності, які мають загальноприйнятих російських термінологічних еквівалентів [12, 16]. Наприклад, *general staff - загальний штаб* Р. Робертсон також виділяє ще один прийом перекладу: лексико- семантичні заміни.

Це спосіб перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом використання в перекладі одиниць МП, значення яких не збігається зі значеннями вихідних одиниць, але може бути виведено з них за допомогою певного типу логічних перетворень. Основними видами подібних заміни є конкретизація, генералізація та модуляція (смысловий розвиток) значення вихідної одиниці.

Модуляція, або смысловий розвиток - Заміна лексеми вихідної мови одиницею мови перекладу, значення якої логічно виводиться зі значення вихідної одиниці. При використанні модуляції логічний зв'язок між двома найменуваннями завжди зберігається. Наприклад,

Pickup zone – зона евакуації

«Конкретизацією називається заміна слова або словосполучення ІМ з ширшим предметно-логічним значенням словом і словосполученням з вузьким значенням» [2, 123]. Наприклад,

Ground – заземлення

«Генералізацією називається заміна одиниці ІМ, має більш вузьке значення, одиницею МП з ширшим значенням, тобто. перетворення, зворотня конкретизація» [11, 234]. Відповідність, що створюється, виражає родові поняття, що включає вихідне видове:

Rifleman - стрілець

Антонімічний переклад - це «лексико-граматична трансформація, при якій заміна ствердної форми в оригіналі на негативну форму вперекладі або, навпаки, негативною на ствердну супроводжується заміною лексичної одиниці ІМ на одиницю зпротилежним значенням» [10, 223]. Наприклад - *Все залишилося колишнім у моєму рідному місті.*

Компенсація - це «спосіб перекладу, у якому елементи сенсу, втрачені під час перекладу одиниці ІМ в оригіналі, передаються у тексті перекладу будь-яким іншим засобом, причому необов'язково у тому місці тексту, як у оригіналі» [12, 134]. Слід зазначити, що втрачений сенс компенсується, а зміст відтворюється із більшою повнотою.

Наприклад,

... He made a speech that lasted about ten hours.

... Він відгукотів промову годин на десять.

Адаптація - «внесення певних поправок на соціально- культурні, психологічний та інші відмінності між одержувачами оригіналу та перекладного тексту» [25, 242]. Прагматична адаптація досягається за допомогою включення до тексту додаткових елементів, опущення елементів, надлишкових з погляду іншомовного одержувача [25, 273].

«Синтаксичне уподібнення (дослівний переклад) - це прийом перекладу, у якому синтаксична структура оригіналу перетворюється на аналогічну структуру МП». О.Л. Миршавка наводить приклад, коли цей прийом не дає правильного і адекватного перекладу: термін *armored cavalry*, який дослівно перекладається як *бронекавалерійський*, але знаючи організацію сухопутних військ США, можна вибрати термін *розвідувальний*. Ще однією помилкою перекладача є дослівний переклад, коли англійська термін відповідає українському терміну, але має інше значення. Термін *military academy* правильно перекладається як *військове*

училище, а не військова академія, термін *ammunition* - боєприпаси, а не амуніція, спорядження.

Прийом експлікація відноситься до трансформаційних способів перекладу.

Р. Робертсон дає наступні визначення терміна експлікація «це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця ІМ замінюється словосполученням, що експлікує її значення, тобто лексико-граматична трансформація. дає більш менш повне пояснення чи визначення цього значення. За допомогою експлікації можна передати значення будь-якого безеквівалентного слова в оригіналі» [17, 59] Л.О. Бойко виділяє цей прийом перекладу як опис значення терміна. Наприклад,

to debrief - отримувати розвідувальні дані від супротивника, що повернулися із завдання в тилу. У таблиці 1.1 подано розглянуті прийоми перекладу

Таблиця 1.1

Способи перекладу

Способи	Інтерлінійний	Трансформаційний
Прийоми	Транскрипція	Експлікація
	Транслітерація	Модуляція
	Калькування	Генералізація
	Уподібнення	Конкретизація
		Антонімічний переклад
		Компенсація

Необхідно відзначити, що основною помилкою при перекладі є прагнення перекладача знайти буквальну відповідність іноземному терміну рідною мовою. Такий підхід не зовсім правильним, оскільки стирається специфіка реалій іноземної армії. Крім того, може виникнути помилка у зв'язку з тим, що ці терміни можуть виражати поняття, характерні лише певній армії, і тому можуть не відповідати реаліям, прийнятним, наприклад, в українській армії.

Варто зазначити, що необхідно завжди враховувати реальне значення терміна в даному контексті та в даній обстановці. У практичній частині слід враховувати те, що застосування вище перерахованих прийомів вимагає «почуття міри». Зловживання прийомами перекладу може призвести до смислового чи стилістичного спотворення оригіналу.

Завдання перекладача роз'яснити незрозумілі чи незнайомі йому явища, а чи не підміняти їх знайомими читача поняттями.

У підрозділі 1.3 згадувалося, що для публіцистичного тексту характерне використання різних термінів. Переклад термінів має бути зрозумілим для великої аудиторії читачів з метою досягнення певного впливу. Для перекладу термінів використовується інтерлінійний метод, особливо використовуються прийоми транслітерації та транскрибування. Однак у разі появи безеквівалентного терміна використовується експлікація для розкриття повного сенсу. Цей прийом відрізняється громіздкістю і замість нього краще використовувати прийом калькування. Даний прийом робить текст лаконічнішим і зрозумілішим за інформативною насиченістю.

Для передачі особливостей публіцистичного стилю та досягнення адекватності найбільш актуальним буде використання адаптації. Таким чином, перекладацькі прийоми будуть застосовуватись у рамках адаптації. Слід зазначити, що перекладацькі трансформації є самостійними прийомами, але стосовно адаптації виконують особливі функції. Так, модуляція, яка порушує точність перекладу, а навпаки терміноутримуює інше значення залежно від ідейної спрямованості тексту. Якщо в мові перекладу відсутнє якесь поняття, згадане в оригінальному тексті, або воно є незвичним для його носіїв, то в рамках адаптації відбувається зміна відношення роду та виду поняття у мові перекладу. У такому разі використовується прийом конкретизація. Якщо якесь явище рідко зустрічається в українській мові або використовується у вузькому значенні, то необхідно його адаптувати та вдатися до генералізації. Для уточнення та роз'яснення будь-якого поняття використовується експлікація. Оскільки основне завдання

публіцистичних текстів полягає в повідомленні певних відомостей з певних позицій, необхідно точно повідомити про які-небудь факти.

Висновки до розділу 1

Проаналізувавши визначення терміна, ми виділили основні ознаки терміну: однозначність, точність та конкретність передачі змісту терміна, обмеженість сферою вживання, відсутність експресивності, номінативність, системність, сучасність, міжнародність

На основі одержаних ознак склали визначення військового терміна. Військовий термін – слово чи словосполучення, значення якого пов'язане з предметом військової сфери, що відрізняється номінативністю, що характеризується відсутністю експресивності, однозначністю, що відповідає сучасним знанням, що складається в системі, що має в деяких випадках одне й те саме значення в кількох мовах. Були виділені такі функції терміна: номінативна, дефінітивна, комунікативна, прагматична.

Додатково була виділена прагматична функція, яка найчастіше невиявляється. Використання військового терміна у «своєї» сфері передбачає, щовін висловлює всі функції. Однак оскільки ми розглядатимемо функціонування та переклад військових термінів у ЗМІ, ми виділили важливу, відмінну функцію військового терміна – прагматичну, щовключає емоційний вплив.

Було описано та представлено класифікацію військових термінів за стилями Л.Л. Бойко. Були представлені основні характеристики: військово-наукового, військово-технічного та військово-ділового стилю. Додатково було виділено публіцистичний стиль, у якому функціонують всі види військових термінів: терміни, що належать до тактики, стратегії, способів ведення війни; терміни, пов'язані із озброєнням, технічним оснащенням армії; терміни, що становлять дипломатичну та організаційну сферу.

Було розглянуто поняття адекватності, з урахуванням яких було складено

визначення «адекватності». Адекватність – це передача повноцінної, об'єктивної функціонально-стилістичної відповідності оригіналу з виконанням комунікативних завдань та задоволення очікувань учасників комунікації.

Крім того, було розглянуто класифікацію Л. С. Мороз. Було виділено три групи слів: негативно-емоційні, нейтрально-емоційні та позитивно-емоційні.

Були виділені способи перекладу термінів: інтерлінійний та трансформаційний. Інтерлінійний спосіб включає наступні прийоми перекладу: транскрипція, транслітерація, калькування, уподібнення. Трансформаційний спосіб перекладу включає прийоми: експліція, модуляція, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, компенсація.

Для передачі особливостей публіцистичного стилю та досягнення адекватності найбільш актуальним буде використання адаптації. Таким чином, перекладацькі прийоми будуть застосовуватись у рамках адаптації.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1. Аналіз англomовної військової термінології

На сьогоднішній день військові терміни часто зустрічаються в публіцистичних текстах, що відображають дійсність та актуальні події. Велика різноманітність військових термінів пояснюється їх частим використанням та функцією емоційного на читача. Для аналізу, виділення функцій та ознак військових термінівми розглянули 65 статей з американських газет. Матеріал був обраний за такими критеріями: строк опублікування статті, тема, джерело.

Були обрані статті, опубліковані у 2020-2022 роках, оскільки вони єнайбільш актуальними та відображають сучасні події.

Розглянуто теми: війна в Сирії, конфлікт в Україні, технічне оснащення армії США, боротьба з ісламською державою, терористичні атаки, військові дії Північної Кореї. Також розглядалися тексти суспільно-політичної спрямованості та міжнародних відносин. Таким чином, було обрано військові терміни з різних галузей.

У підрозділі 1.3 було виділено військово-публіцистичний стиль, де розглядаються вищеперелічені теми, тому як джерела були використані англomовні джерела, які доступні широкому колу людей: Washington Post, NY Times, USA Today, News USNI, оскільки дана робота присвячена особливостям термінів, їх значення, функціонування та перекладу військових термінів.

З перелічених вище джерел за допомогою методу суцільної вибірки, було виділено 250 військових термінів, які актуальні на даний момент і представляють інтерес для аналізу та перекладу. У роботі все терміни були перекладені за допомогою спеціальних, тематичних словників тавикористовувалися довідники.

Для визначення щільності військових термінів у публіцистичних статтях була використана спеціальна програма, за допомогою якої проводився підрахунок, і результат виявився наступним: на 72700 слововжитків припадає приблизно 6000

військових термінів.

В аналізі враховувалися односкладові та багатоскладові терміни. Це доводить, що нині системність термінів і обмеженість військовою сферою вживання є їх ознакою. Ця кількість термінів також доводить високу потребу використання військових термінів в інших сферах. З цього можна зробити висновок, що терміни набувають й інші функції, такі як вплив на читача та спонукання до дій. Деякі військові терміни стають загальноживаними завдяки частому використанню в публіцистиці.

У підрозділі 1.1 роботи згадувалося, що терміни обмежені сферою вживання. Однак у разі військові терміни використовують у публіцистичному стилі, який є нетиповим їм. Підрахунок військових термінів за класифікацією стилів на власному матеріалі свідчить про такі результати, представлені на малюнку 2.1.

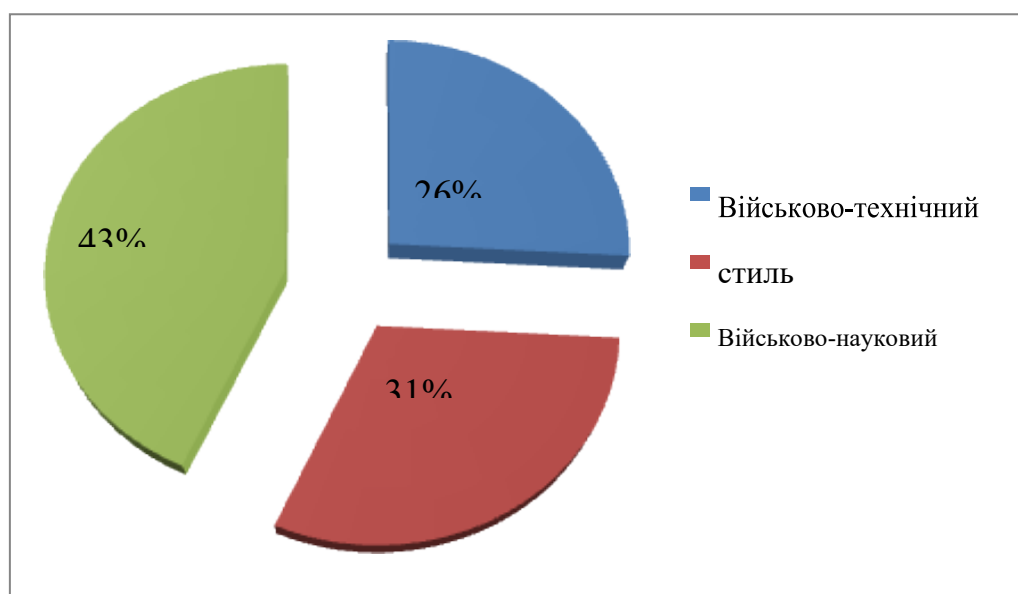

Рисунок 2.1 – Кількість військових термінів, що використовувалися у газетах

За даними найчастіше використовуються терміни військово-ділового стилю. Вони виконують комунікативну функцію і несуть велике смислонавантаження в текстах. У той самий час вони можуть відбивати прагматичну функцію. Наприклад,

Second sign of regression in the peace process is the internal split among the armed ethnic groups, які 4-x damages hopes for a solution1. – Друга ознака регресії умиротворчому процесі

це внутрішній розкол між озброєними етнічними групами, який лише зруйнує надію вирішити конфлікт.

У статті про етнічні конфлікти в М'янмі йдеться про неможливість підписати мирну угоду між двома групами. Використання терміна «миротворчий процес» є ключовим і включає в себе військову справу та ділову сферу, оскільки для встановлення миру в країні необхідно провести переговори та обговорити всі вимоги сторін.

У своєму останньому інтерв'ю як Defense Secretary, Аштон Картер охоплює Associated Press, що більше US владних сил може бути "боротьба на вірші терміни, які є infantry боротися в містах в іноземній країні.

"2– Аштон Картер, у своєму останньому інтерв'ю як міністр оборони, повідомив Ассошіейтед Прес, що збільшення американських військ означатиме ведення бойових дій на умовах противника, який веде стрілецькі бої у містах інших держав.

У статті йдеться про спільні військові дії США, Китаю у боротьбі проти Ісламської держави та її прихильників. Міністерство оборони США пропонує кілька варіантів стратегічних дій і повідомляє, що на даний момент введення американських військ є великим ризиком і означало б «ведення бойових дій на умовах супротивника», оскільки поле бою постійно змінюється і дедалі більше. Цей термін включає військову стратегію та змушує звернути увагу союзників на можливі спільні дії. У наведених вище прикладах видно, що терміни використовуються для передачі настрою і нестабільної обстановки в даний момент часу. Зодного боку, дані терміни формальні, але вони не відображають такої ознаки терміна, як відсутність експресивності, як ми виділяли це в підрозділі 1.1 нашої роботи.

Трохи менше використовують терміни військово-наукового стилю, незважаючи на те, що вони також займають значне місце в текстах. Також зберігається комунікативна функція, оскільки ми можемо уявити опис стратегічних дій, способів вирішення конфліктів без військових термінів. Наприклад, *The US army is seeking proposals for biodegradable ammunition до заміни існуючих кіл використовувалися в тренуванні -включаючи граната і tank кола - ведення навколишнього середовища.* 3– 3

екологічних причин армія США шукає пропозиції щодо надання біорозкладних боєприпасів, щоб замінити звичайні набої, що використовуються в бойових навчаннях, включаючи гранати та танкові снаряди.

У статті про біоєприпаси переплітаються дві зовсім різні теми – екологія та військова справа. Увага звернена до проблем збереження природи, але водночас демонструється сучасне військове оснащення американської армії, що тісно пов'язане з науковими розробками. Усе це створює позитивний образ армії.

The supersonic jets, Які будуть бути здатні до conduct Air-to-Air and Air-to-ground attacks, є just beginning до введення Air Force fleet. 4-Надзвукові літаки, які зможуть проводити повітряні та повітряно-наземні атаки, лише починають надходити у військово-повітряний флот.

Термін "надзвукові літаки" використовується для демонстрації переваги країни, створюється образ надпотужного та швидкого літака. Крім того, акцент спрямований на наукові розробки у військовій сфері.

На основі наведених термінів можна дійти невтішного висновку, що терміни військово-наукового стилю нейтральні в емоційному плані. Вони не несуть позитивного чи негативного відтінку. Водночас вони використовуються зі словами військової та наукової термінологічної системи. У підрозділі 1.1 було виділено відмітну ознаку терміна – системність. У разі військового терміна може бути у іншій, «не своїй» термінологічній системі. Це можна пояснити використанням військових термінів у нетипових йому суспільних ситуаціях. Найменше використовуються терміни військово-технічного стилю, що позначають збройне та технічне оснащення. Вони представляють труднощі розуміння широкими верствами суспільства, і рідше застосовують у газетах. Вони відбивають номінативну і дефінітивну функції, оскільки висловлюють поняття і називають поняття військового терміна. Саме тому вони вимагають чіткої передачі сенсу, крім двоякого тлумачення. Наприклад, *Два US Defense officials на CNN, що були "недозволені" close encounter між US Navy P-3 Orion Aircraft і Chinese surveillance aircraft.* – Два співробітники Міністерства оборони США розповіли CNN, що між американським військовим літаком P-3 Orion та китайським розвідувальним літаком сталося «небезпечно» близьке зіткнення.

У разі йдеться про технічне оснащення противника, а використання військових термінів відбиває нестабільну, напружену ситуацію між двома країнами. У цьому прикладі протиставляються два терміни – вузькоспеціальний термін, який позначає американський військовий літак та загальний термін для китайського літака. Назва американськогoвійськового літака виглядає набагато переконливішою та ефектнішою, таким чином, показується перевага однієї країни над іншою. Можна побачити, що демонстрація військової техніки вселяє почуття захищеності в американців.

Tensions have grown since 2014 as China has turned sandbars в islands, equipping them with airfields, ports and weapons systems and warned US warships and aircraft to stay away from them. 6– 3 2014 року напруга зростає, оскільки Китай перетворив піщані мілини на острови, побудував аеродроми, порти та системи озброєння, і попередив, щоб військові кораблі та літаки США не наближались до цього місця.

Використання даних термінів відбиває тактику залякування. Цей ефект досягається через асоціацію з військовими діями, через образ систем озброєння. З допомогою військових термінів реалізується стратегія переконання противника, не робити ніяких дій і перетинати повітряний і морський простір.

Для досягнення адекватності слід враховувати емоційно-експресивне забарвлення слів. Розглянемо класифікацію оцінних слів.

У підроздіві 1.1 було згадано, що терміни є не експресивною лексикою, але в даному випадку терміни вживаються в публіцистичному стилі і тому набувають емоційного забарвлення, характеризуючи текст цього стилю. Було зроблено розрахунок термінів за класифікацією Л.С. Бархударова, і на малюнку 2.2 можна побачити результати.

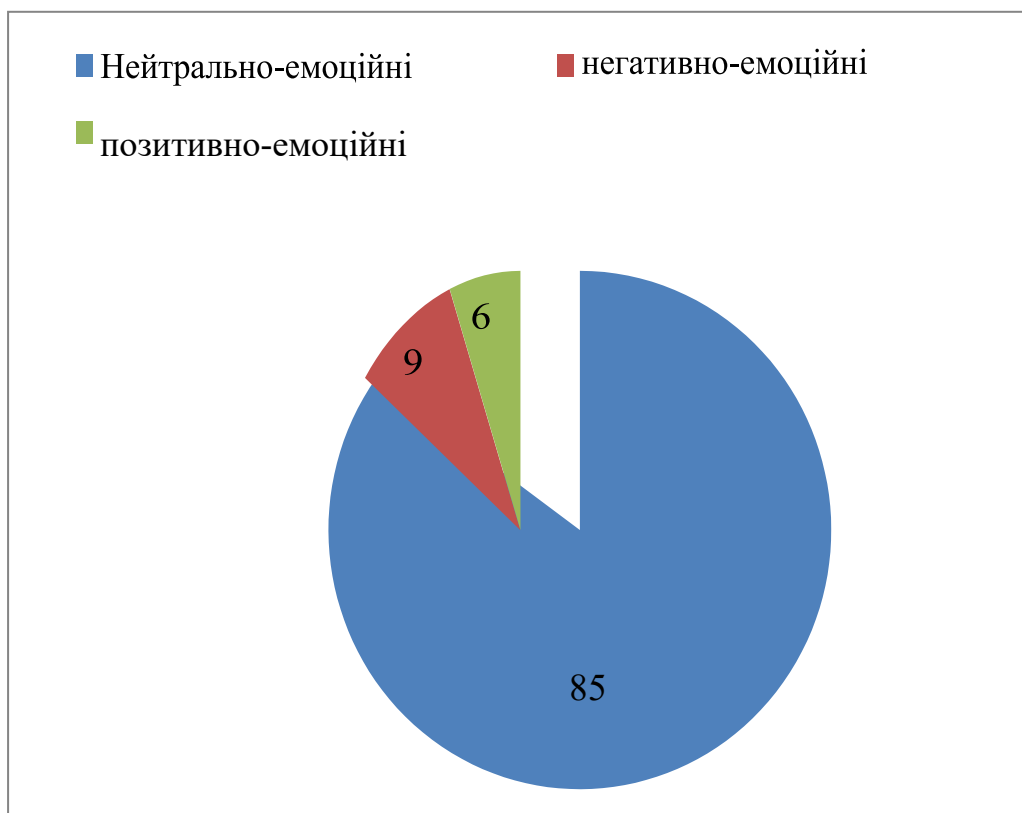

Рисунок 2.2 Класифікація оцінних слів

Згідно з отриманими даними, найчастіше використовуються терміни нейтрально-емоційні. Це тим, що з термінів основне завдання передати інформацію. Попри те що, що терміни власними силами нейтральні, у тих вони можуть відбивати прагматичний аспект і завдання автора. Наприклад, *Japan ha excellent submarine hunting vessels, helicopter carriers and subhunting aircraft and surprisingly long historie using them, Wallace said, even helping US keep the Soviet Pacific subsurface fleet "bottled up" in the North Pacific during the Cold7*

Військовий терміни, що позначають технічне оснащення submarine hunting vessels - Судна, що здійснюють протичовнові операції, subsurface fleet - підводний флот нейтральними, до того ж вони відображають військову міць і силу Японії, що,

безсумнівно, впливає на читачів.

Наявність негативно-емоційних та позитивно-емоційних термінів у публіцистичних текстах є нестандартною, та їх кількість менша, ніж нейтральних термінів. Тим не менш, це говорить про те, що зараз існує тенденція використовувати терміни як експресивну лексику досягнення військової переваги та спільні військові досягнення країн. Наприклад, *Israel receives more American military aid than every other country in the world combined*.

У цьому прикладі термін *military aid* – *військова допомога* анесе позитивне забарвлення та демонстрацію військової могутності Америки та допомоги іншим країнам.

Як висновок можна сказати, що більшість термінів є нейтральною в емоційному плані, але в той же реалізуються прагматичний ефект: демонстрація переваги, впевненості, тактика залякування, відображення реальної ситуації того, що відбувається. Військові терміни сприймаються над системі і перетинаються коїться з іншими сферами: наукової, ділової, політичної.

2.2. Аналіз україномовної військової термінології

У підрозділі 1.3 цього дослідження було розглянуто основні прийоми досягнення адекватності. У цьому пункті розглянемо прийоми на конкретних прикладах із американських статей, переклад яких виконано самостійно за допомогою словників та довідників. З таблиці 2.2 видно, що трансформаційний метод застосовується частіше, ніж інтерлінійний. Це тим, що у публіцистичних текстах військові терміни набувають прагматичну функцію, необхідно передати точну, зрозумілу інформацію, образність і відобразити культурні особливості.

Прийоми перекладу

Прийоми	Кількість
Модуляція	50
Генералізація	46
Конкретизація	30
Компенсація	28
Експлікація	21
Калькування	32
Транслітерація	23
Транскрипція	20

З таблиці 2.2 видно, що трансформаційний метод застосовується частіше, ніж інтерлінеарний. Це тим, що у публіцистичних текстах військові терміни набувають прагматичну функцію, необхідно передатиточну, зрозумілу інформацію, образність і відобразити культурні особливості.

Досить часто застосовується прийом модуляції. Цей прийом допомагає зберегти логіку і цілісність сенсу. Наприклад,

Міські нові форми весняного вечора з militant-cleared border strip extending to neighboring Iraq. - Нині місто є західним краєм кордону без бойовиків, що тягнеться до сусіднього Іраку.

В даному випадку *Militant-cleared border* перекладається як *кордон без бойовиків* що відповідає як сенсу, так і завдання продемонструвати успішність військових дій. Можна було перекласти як "очищений від бойовиків", але в цьому випадку переклад звучить невдало. Модуляція дозволила змінити семантику в оригіналі, але зберегти сенс. Адекватність досягається шляхом логічного виведення сенсу терміна. *Militant-cleared border* є головним поняттям, яке говорить про те, що місто є безпечним місцем без бойовиків.

Japan ha excellent submarine hunting vessels, helicopter carriers and subhunting aircraft and surprisingly long historie using them, Wallace said, even helping US keep the Soviet Pacific subsurface fleet "bottled up" in the North Pacific during the Cold. – Японія має чудові судна, які здійснюють протичовнові операції, вертольотоносці, літаки з системою виявлення підводних човнів, які неймовірно довго використовуються, Уоллес сказав, що це допомагало США зберігати Тихоокеанський флот «оточеним» у північній частині Тихого океану під час холодної війни.

Термін *submarine hunting vessels* перекладається як судна, що здійснюють протичовнові операції. Значення цього терміну виводиться за допомогою модуляції. В іншому випадку переклад звучав би як «полюють або відстежують суди», що є не зовсім зрозумілим і точним. Разом зі словами *submarine* і *vessels* зі слова *hunting* виводиться значення «здійснення військових операцій та військових дій». Цей прийом допомагає досягти адекватності, оскільки можна скласти образ прочудове військове оснащення Японії.

Розглянемо приклади використання конкретизації. Вона використовується нетак часто, порівняно з модуляцією.

Thomas oversees America's elite Special Operations troops, including Navy SEALs and Army Green Berets... – Американський генерал Томас Реймонд керував елітними військами спеціального призначення, включаючи військово-морські сили та десантно-диверсійні війська США...

В даному випадку увага звернена на розмежування військ спеціального призначення, тобто в Америці є спеціальні морські та наземні війська, які беруть участь у конфліктах за межами країни.

Термін *Army Green Berets* перекладається як десантно-диверсійні війська, щоб підкреслити різницю між різними службами.

В іншому прикладі, термін *small arms* перекладається як малокаліберна стрілецька зброя – більш вузькоспрямованим терміном, щоб показати, як порушуються домовленості та зробити акцент на зброю. У разі це необхідно для посилення ефекту, що дії російських військ описуються з негативного боку.

Порівняно з конкретизацією прийом генералізації використовується частіше, це пояснюється частою присутністю термінів, які позначають вузькі поняття військової сфери. Наприклад, назва військової техніки *Gray Eagle Unmanned Aerial System* незвична та незнайома для масового читача газет, тому слід перекласти її як *безпілотні літальні системи*. Така назва привабить читача, і він зможе оцінити нові американські військові технології. Ще один термін *Hellfire missiles* позначає «вертольота ракета з лазерної ГСН, що застосовується за принципом вистрілів», однак таке значення може бути незнайоме читачеві і краще використовувати термін *ракета з лазерною системою*.

У іншому прикладі, термін *F-22 Raptor fighter aircraft* перекладається як *винищувач F-22*. Надається більш загальна назва військового літака, тому що слово *Raptor*, яке в українській мові означає *хижак* не зрозуміло для україномовного адресата і звучить незвично у назві військової техніки. Це є культурною особливістю Америки з метою створення образу військової могутності та переваги над іншими.

Досить часто застосовується прийом компенсації, що дозволяє адаптувати текст під читача та реалізувати завдання автора. Наприклад,

...Minsk Package of Measures of February 12, 2015, ... weapons...have been withdrawn from contact line – Згідно з "Комплексом заходів щодо виконання Мінських угод" від 12 лютого 2015 року, такий тип зброї має бути давно виведений із озброєння протиборчих сил. У цьому прикладі термін *contact line*, який позначає *лінія зіткнення*, перекладається як *протиборчі сили*. В цьому разі компенсується зміст всього висловлювання і показується значення протистояння між сторонами. Також реалізується ідея автора, показати порушення угод між сторонами та яким чином здійснюється військовий напад.

...Japan's goal has always been denuclearization of the Korean Peninsula. - Традиційно, Японія завжди мала на меті скорочення ядерної зброї на Корейському півострові. У цьому прикладі термін *denuclearization* перекладається не як *денуклеаризація*, а як *скорочення ядерної зброї*. Значення терміна компенсується і стає зрозумілішим для адресата. У той самий час основний зміст терміна

доповнюється. Це пояснюється тим, що досить мало безеквівалентної лексики у військовій термінології. Наприклад, *...applies in Syria... fluid battlefield .. pursuit of different objectives. - І цей ризик також є у Сирії, де українські та американські бомбардувальники літають над районами бойових дій без стійкої лінії фронту, переслідуючи зовсім інші цілі.*

В даному випадку термін *fluid battlefield* необхідно розшифрувати та описати, щоб він був зрозумілий широкому колу читачів. Цей термін є сучасним і відображає військову дійсність, коли бої проходять на будь-яких позиціях, що є ризиком для військових літаків. Для передачі труднощів та особливостей ведення бою застосовується термін *райони бойових дій без стійкої лінії фронту*.

Проаналізуємо наступний переклад: *У 2016 році в Америці вперше у військових конфліктах загинуло більше військовослужбовців із військ спеціального призначення, ніж із військ, оснащених неядерними засобами ведення війни, примітно те, що війська спеціального призначення становлять менше 5% від усієї американської армії. У цьому прикладі термін *conventional forces* перекладається як *війська, оснащені неядерними засобами ведення війни*. За допомогою прийому експлікації дається повне пояснення терміну, у такий спосіб реалізується ефект демонстрації військової могутності та високої ефективності різних американських військових підрозділів. Прийом калькування зустрічається не так часто, тому що необхідно передати не лише форму та значення терміна, а й його образність, прагматичний ефект. Наприклад,*

Pentagon ...Raqqa, Islamic State Capital in Syria, Calls for significant US military participation, including increased Special Operations forces, attack helicopters and artillery – План майбутнього нападу Пентагону на Ракку, столицю ісламської держави в Сирії, передбачає значну військову участь США, включаючи посилені війська спеціального призначення, бойові вертольоти та артилерія.

Термін *military participation* перекладається як *військова участь*. В данному разі термін відображає поняття, яке використовується в українській мові. Однак описується важливість військової участі США у бойових діях у Сирії, увага звернена на військову міць армії.

Прийоми транслітерації та транскрибування використовуються найменше, це пов'язано з тим, що необхідно передати не форму слова, а значення, яке воно набуває в контексті. Наприклад,

SIPRI said most of weapons ...frigates, submarines, support ships, combat aircraft and anti-ship weapons, ... maritime role. – СІПІМ повідомив, що велика частина зброї, придбана країнами у цьому регіоні, включаючи фрегати, підводні човни, судна забезпечення, бойові літаки та протикорабельне озброєння відіграють важливу роль у водному просторі.

Термін *frigates* перекладається як *фрегати*, тут необхідно зберегти назву військової техніки, щоб передати образ значущості всієї військової техніки країни.

2.3. Труднощі та способи перекладу військової термінології

Розглянемо аспекти перекладу військової термінології.

...actively engaging in intelligence operations country... identified as intelligence officers ... American officials estimate that there are more than 100 ... intelligence officers.

Trump administration also announced that it would close the Consulate in Seattle because of its proximity to Naval Base Kitsap, naval bases that house a fleet of nuclear-powered, ballistic missile carrying submarines [7].

Військова термінологія у поданому уривку демонструє небезпеку та неправомірність дій з боку уряду Китаю, який займається розвідувальними операціями проти США, що формує негативне ставлення читача.

Інформація про закриття українського консульства в Сіетлі через його близькість до однієї з двох американських військово-морських баз, де розміщується парк атомних підводних човнів з балістичними ракетами перенасичена військовою термінологією. Підсвідомо читач починає бачити у цих подіях серйозні наслідки для рідної країни та її мешканців. Таким чином, ми бачимо маніпулювання свідомістю читачів та формування негативного ставлення до Китаю. Також у цій статті використовується фраза «a true act of war». Вона наводить на думку, що країна готова доведення військових дій проти США.

Звернемося до статті "It's No Cold War, but Relations With Turn Volatile". "The New York Times" у цій статті пише про вигнання російських дипломатів зі США та низки європейських країн.

"...When Britain expelled diplomats ...nervous agent attack Salisbury, England, Moscow evicted equal number of British diplomats, but ordered In Turn Volatile". Китай просто представляють у негативному світлі, тут автори демонструють перевагу Великобританії над Китаєм, яку представляють як ворога для США: описуються сильний та узгоджений удар по розвідувальних силах Китаю ("intelligence networks"), військова присутність ("military presence") НАТО на Російському кордоні («border»), інформують про витрати на оборону («defense»). Термін "annexation" - "насилницьке приєднання" - використовується для демонстрації протизаконних дій Китаю у всьому світі, щоб у жителів Великобританії інтуїтивно формувалося вороже ставлення до Китаю.

Продовження дипломатичного зіткнення між Китаєм та Заходом можемо спостерігати у "The New York Times". Наприклад, стаття "Yulia Skripal Describes 'Slow and Extremely Painful' Recovery From Poisoning". Проілюструємо уривком:

*" He has lived в Salisbury since then, occasionally traveling to brief foreign governments on **military intelligence service**. He and Yulia, 33, bench в Salisbury on March 4...[4]"*

Використання цих термінів у цій статті зумовлено ситуацією, що склалася у відносинах Китаю з іншими країнами. Стаття в американській пресі, але ці військові терміни відображають ставлення Великобританії до Китаю. Завдяки цьому автори створюють видимість того, що політику США підтримують інші країни. Крім того, дані терміни мають негативний характер, вони вжиті з назвою країни: " spy", " military intelligence service". Отже, військові терміни формують у читача негативне ставлення до Китаю та сприяють формуванню політичних поглядів у читачів.

Медіатексти американських та британських видань демонструють свою перевагу у певних політичних аспектах, з американської та британських сторін,

не лише щодо Китаю. Такий висновок иможе проілюструвати стаття “North Korean Threats Are 'Splash of Cold Water' on Expectations for Talks” у виданні The New York Times. Вже в першому абзаці статті автори використовують військові терміни: “*The White House on Wednesday brushed aside threats by North Korea to cancel a summit meeting between President Trump and its leader, Kim Jong-un, harsh words underscored the chasm that will separate the в Singapore over how to deal with North Korea's **nuclear arsenal**. Mr. Trump struck a noncommittal tone on status of the meeting — „We'll have to see,” he told reporters — but said **nuclear program**. A top North Korean official said Mr. Kim unilateral **nuclear abandonment**.*”

„... Beyond that, administration officials expressed few qualms про White House's strategy. Mr. Kim has agreed **nuclear and missile tests** and to blow up an underground **nuclear site** in the presence of foreign journalists...[8]”

Безумовно, з виділених військових термінів очевидно, що стаття присвячена темі ядерної зброї, і США, і Північна Корея зізнаються, що вона в них є, але в цій статті американські журналісти демонструють читачам, що американській стороні вдалося наполягти: Кім погодився припинити ядерні зброї та ракетні випробування. Таким чином, ми бачимо реалізацію і страхітливої функції (щодо країн-конкурентів), і маніпулятивної функції (щодо політичних орієнтирів мешканців своєї країни)

Протистояння США та інших країн демонструється дуже широко та активно в американських виданнях. “The New York Times” у статті “Deep in the Desert, Iran Quietly Advances **Missile Technology**” вживає військовий термін уже у назві статті, одразу привертаючи увагу читачів та налаштовуючи їх на серйозність відносини держави у даному політичному напрямі. Наведемо уривок із цієї статті:

Терміни “*rocket engines*” (“ракетні двигуни”), “*medium-range missiles*” (“ракети середньої дальності”) і “*long-range missile technology*” (“ракетні технології дальньої дії”) допомагають розкрити тему статті, в назві якої міститься термін “*missile technology*” (“ракетна техніка”). Усі терміни застосовані щодо Ірану, але, прочитавши цей уривок, складається враження, діяльність Ірану у розвитку ракетної техніки незаконна, тому що всі розробки проходять таємно від США, що

цілком логічно, це внутрішня політика Ірану, але у медіатексті військові терміни допомагають показати країну-противника у негативному світлі, маніпулюючи свідомістю читачів-американців.

Не можна не відзначити, що військова термінологія вживається в медіапросторі не тільки з метою формування певного ставлення читачів до зовнішньополітичних дій своєї країни, а й внутрішньої політики держави. Наприклад, стаття “Trump Falsely Claimed That Transfers of Military Gear to Police Departments 'At a Record Clip” "The New York Times" насичена військовою термінологією, хоча йдеться про певні складнощі у внутрішній політиці США.

“...That is why, as I promised all along — that we are allowing local police to access the surplus **military equipment** ...

... The next year, Obama administration prohibited local police departments from obtaining **track armored vehicles, weaponized aircraft grenade launcher and bayonets**, ...weapons of **a task force** it assembled after the Ferguson protests...[9]”

Як бачимо, навіть у цих коротких уривках воєнних термінів дуже багато. З одного боку, можна сказати, що вони просто описують ситуацію, що склалася у зв'язку з передачею військового обладнання. Але, з іншого боку, опис цього факту вимагає безліч військових термінів розуміння ситуації. У статті ми спостерігаємо безліч термінів:

military equipment – військова техніка;

track armored vehicles – броньовані машини;

weaponized aircraft – озброєні літаки;

grenadelaunchers – гранатомети;

bayonets - багнети;

a task force – тактична група, оперативна група.

Вживанняданих термінів виконує різні функції:

1. Констатує факт, тобто. реалізується номінативна функція;

2. Демонструє наявність збройної техніки у державі, що створює відчуття безпеки, тобто. реалізується маніпулятивна функція;
3. Страшить країни, з якими йде протистояння на світовій арені.

Безумовно, уряду кожної країни важливо знати та відчувати підтримку громадян. Для отримання цієї підтримки уряд обирає різні методи, засоби масової інформації є одним із найкращих і найточніших способів для досягнення цього ефекту. У медіатекстах подається інформація, яка допомагає громадянам побачити всі позитивні сторони уряду своєї країни у різних напрямках. Для досягнення цієї мети військова термінологія використовується у статтях на серйозні політичні та воєнізовані теми.

Хорошою ілюстрацією для цієї функції є стаття з “New York Times” - “US Identifies 3 ISIS **Militants** Who Led Deadly **Ambush** in Niger”. Вже в самій назві статті ми зустрічаємо 2 військові терміни: *a militant* та *an ambush*. Вони одразу привертають увагу читачів та сигналізують про серйозні події, які будуть розглянуті у статті. Звернемося до деяких уривків статті:

*“The United States has identified at least three Islamic State leaders accused of planning and directing an **ambush** останній жовтень в Нігері, що кидався чотири American **soldiers**, офіційні said, locking **the American military** in an additional and possibly lengthy **campaign** to hunt and kill members of a little-known extremist group in northwest Africa...*

*...Mr. Cheffou's whereabouts are unknown. The American **soldiers** and Nigerien **troops** searching Mr. Cheffou, one time cattle herder and **a senior lieutenant** of a former affiliate of Al Qaeda, **base** on the fateful mission in October that is now **code-named** Operation Desolate Bastion by **the Pentagon**...*

*...Mr. Cheffou has been connected to kidnapping з американським aid роботодавцем, Jeffery Woodke, в Нігер. In October, American **intelligence agencies** переміщено його місцезнаходження в Нігері-Малі ліхтаря, ring від його телефону.*

*Mr. Cheffou was gone by the time **the Special Forces team** arrived at his camp, but hours later he was coordinating fated ambush, according to the documents...[6]”*

Звернемося до перекладу військових термінів, що зустрічаються у статті:

Всі ці терміни допомагають уявити читачам бажання спецслужб Америки ідентифікувати бойовиків, терміни використовуються для опису ситуації, в якій постраждали американські солдати та американська армія. Вживання конкретних військових звань та конкретних військ демонструє серйозність подій у минулому, серйозність намірів американського уряду у сьогоденні та серйозність наслідків для ворогів США у майбутньому. Звичайно, цей факт пробуджує в читачах-американцях патріотизм, повагу до уряду та армії США та співучасть в описаних подіях.

Варто зазначити, що військова термінологія вживається в медіатекстах не тільки як демонстрація «холодних битв» між країнами, але може виконувати експресивну та номінативну функції. Наприклад, у «BBC News» була опублікована стаття «The country where the British are blamed for everything». Звернемося до уривків із самої статті:

*“... For centuries Afghanistan had been a **buffer zone** between ... and British empires. Two superpowers played out the Great Game of **espionage** and intrigue in this no man's land. ...Three Anglo-Afghan wars were fought before Afghanistan announced its independence in 1919 and British left for good...*

*A judge in Afghanistan told me that Bin Laden was an American **spy** and eventually killed because he knew too much. Others believe he is still alive on idyllic island somewhere in America...*

У цій статті військові терміни виконують різні функції. Якщо звернутися до терміна «buffer», то під ним розуміється «гальмо відкату», це пристосування військових пристроїв, яке призначене для уповільнення та обмеження відкату зброї після пострілу. У цій статті військовий термін «buffer zone» привертає увагу читача і допомагає уявити роль Афганістану у відносини між Китаєм та Британією, тобто. Афганістан є буферною зоною, районом, який служить для збереження інших районів, на відстані один від одного, в даному випадку військовий термін є метафорою і виконує експресивну функцію.

Терміни "spy" та "intelligence agency" допомагають читачеві зрозуміти масштаб і серйозність проблеми для жителів Афганістану, тобто певною мірою військові терміни у разі виконують маніпулятивну функцію.

Ми вже говорили про таку властивість військових термінів як нейтральність. Вживання військових термінів у медіатекстах має певну мету, як було описано в прикладах вище. Але іноді військові терміни вживаються у текстах нейтрально, номінативно, у статті “The country where the British are blamed for everything” бачимо такі приклади: *generals* – генерали, *smugglers* – контрабандисти, *soldiers* – солдати. Безумовно, ці терміни надають певний вплив на читачів, але у разі ці військові терміни виконують лише номінативну функцію.

Військові терміни в сучасному медіапросторі використовуються в рамках стратегії «переконання», тактики «залякування» та «демонстрації переваги». Отже, об'єктивним завданням використання військової термінології є мобілізація громадської думки для підтримки певної точки зору на політичну проблему [11]. У суспільстві з допомогою ЗМІ передаються основні потоки інформації, що впливає формування масового, групового, індивідуального свідомості людини та політичної поведінки людей. ЗМІ впливають на погляди, думку та ставлення людей до того, про що пишуть. У політичному медіатексті військові терміни виконують такі важливі функції: 1) виконують номінативну функцію; 2) сприяють формуванню однорідності політичних поглядів на внутрішню політику; 3) сприяють уніфікації думок та поведінкових орієнтирів щодо по відношенню до країн-конкурентів; 4) виконують жахливу функцію; 5) виконують експресивну функцію.

Військові терміни в сучасному медіапросторі використовуються в рамках стратегії «переконання», тактики «залякування» та «демонстрації переваги». Отже, об'єктивним завданням використання військової термінології є мобілізація громадської думки для підтримки певної точки зору на політичну проблему.

Здатність військової термінології до формування однорідності політичних поглядів усередині країни та уніфікації думок та поведінкових орієнтирів стосовно країн-конкурентів у своїй роботі мичасто замінювали на маніпулятивну функцію, але ми вважаємо, що маніпуляції з формування політичних поглядів на зовнішню та внутрішню .

З огляду на все вищесказане можна говорити про виконання ЗМІ контролюючої функції. Саме завдяки використанню військових термінів

політичні медіатексти мають тенденцію до об'єднання інтересів однієї нації навколо деяких доктрин держави [21, 232].

Проблема терміна являється однією з найважливіших для військового перекладу. Відмінною особливістю військових текстів всіх жанрів є надзвичайно велика насиченість їх різних видів військової термінології. В зв'язку з швидким розвитком військової науки і особливо військової техніки з'являються все нові та нові терміни і термінологічні словосполучення. Термінологічний шар лексики стає найбільш рухомим елементом військової літератури, а бурхливий його розвиток змушує вдаватися до певної уніфікації термінології і до регламентації її вживання в певному порядку. Майже в усіх країнах створюються спеціальні термінологічні комісії для уніфікації наукової теорії, видаються спеціальні термінологічні довідники, словники, тезауруси по галузевих знаннях. Це стало необхідним тому, що без впорядкування в вживанні лексики зрозуміти військові терміни стає все складніше [63, 22].

Однак, не дивлячись на уніфікацію, продовжують зберігатися національні особливості термінів та термінології, і сама уніфікація проводиться в різних країнах по-різному, військові терміни зберігають свої національні особливості, не говорячи вже про факт неспівпадіння понять в різних мовах. Все це перетворює проблему терміна і військової термінології в найважливішу проблему військового перекладу.

Все ускладнюється й тим, що до сьогодні в лінгвістичній літературі немає чіткого визначення самого поняття як «термін». Ми спробуємо вяснити різницю між простим словом і терміном, в нашому випадку військовим.

Військова термінологія представлена прошарком лексики, що обслуговує військову галузь і до складу якого належать назви предметів, дій, процесів, явищ, осіб, безпосередньо пов'язаних з цією галуззю.

У військовій термінологічній підсистемі функціонують як мотивовані, так і немотивовані терміни. Мотивація реалізується на підґрунті виведення загального значення терміноодиниці зі значення її компонентів, може здійснюватися завдяки асоціативним зв'язкам, що є основою для виникнення метафори, метонімії,

перенесення номінації за функцією.

Оскільки у цій роботі ми обмежуємося лише військовою справою, то потрібно визнати, що тут існує багато галузей, які можна розглядати як різні самостійні області знань або діяльності. Тому не можна говорити про загальне поняття «військовий термін», а потрібно розрізняти терміни тактичні, організаційні, військово-технічні, терміни, які відносяться до різних видів військ і видам збройних сил і т.д. все це – різні галузі військових звань діяльності, для кожної характерна своя термінологія. В межах кожної з цих галузей значення терміна досить однозначне.

Однозначність терміна в такому розумінні не варто плутати з варіантами перекладу терміна на іншу мову, так як перекладацький еквівалент того або іншого терміна не є його значенням, а лише одним з можливих варіантів еквівалентної відповідності.

Таких варіантів може бути декілька, так як об'єм розуміння, який позначений терміном в одній мові, майже ніколи не співпадає з об'ємом розуміння в іншій мові. Саме тому приходиться співставляти в різних мовах взагалі різні об'єми понять і навіть інші поняття як перекладацькі еквіваленти.

Хоча одне і теж слово може фігурувати в ролі різних термінів в різних областях військової справи. Військовий перекладач повинен пам'ятати про це. Звертаючись до двомовного словника, він повинен постійно пам'ятати, в якій галузі військової справи він шукає необхідну йому відповідність.

Отже, військовими термінами ми будемо називати такі слова, які мають конкретну однозначну співвіднесеність в межах однієї галузі військової справи.

Сукупність термінів даної області знань складає її термінологію. Ми вже знаємо, що не можна говорити в загальному про військову термінологію. Існує стільки видів військової термінології, скільки галузей в усій сукупності військової справи. Саме тому розрізняють терміни по видам військ і видам збройних сил, по видам військової техніки, а також організаційну термінологію, загально тактовну, штабну, військово-політичну, командно-стройову і військово-топографічну. Всі ці види термінології об'єднуються в загальновійськову термінологію [3].

В межах кожного виду військової термінології всі терміни даної області

військової справи завжди однозначні. Це означає, що терміни не мають синонімів.

Характерною особливістю термінологічної військової лексики є те, що вона, порівняно з іншими, наприклад, з термінологією радіоелектроніки чи обчислювальної техніки, є сформованою, усталеною, адже війни супроводжували людське суспільство з прадавніх часів, військо існувало з часів утворення державності, і для позначення відповідних явищ, предметів, об'єктів бралися слова із загальноживаної мови, наприклад: *war, warrior, forces, armor* і т. д. Звичайно дана термінологія за останній час збагатилася великою кількістю термінологічних неологізмів, тобто нових термінів, у зв'язку з розробкою та застосуванням нових систем озброєння, створення нових родів військ, збільшенням обсягу досить складної командно – розпорядної інформації.

Проте основу, ядро військової термінології становить лексика, яка утворилася уже давно, стала зрозумілою і навіть звичною не тільки для військових спеціалістів, але і для широких мас населення, які пережили не одну війну. Тому можна говорити про детермінологізацію значної кількості військової термінологічної лексики, яка широко вживається у засобах масової інформації, а також у художній та публіцистичній літературі, виходячи із логічних зв'язків основних напрямків військової науки та базуючись на всьому розмаїтті понять, що утворюють їх понятійну систему.

1. ЛСП «Назви родів військ, військових підрозділів»:

Troop – ескадрон

Troops – війська

Outfit – підрозділ; частина

Company – рота

Battalion –

батальйон

Post – гарнізон

Division – дивізія

Borderland troops – прикордонні війська

Sapper troops – саперні війська

Airborne troops – повітряно – десантні війська

2. ЛСП «Назви військових чинів»:

Sergeant – сержант

Master-sergeant – майстер - сержант

Officer – офіцер

Captain –

капітан

Private –

рядовий

Corporal –

капрал

3. ЛСП «Назви видів зброї, частин (деталей) зброї»:

Pistol – пістолет

Submachine gun –

автомат

Rifle – гвинтівка

Machine gun – кулемет

Grenade launcher – гранатомет

Mortar – міномет

Flame weapon – вогнемет

Light machine gun – ручний кулемет

Heavy machine gun – тяжкий

кулемет

Main battle tank (MBT) – основний танк

Unguided rocket – некерована ракета

Guided missile – керована ракета

Armored vehicle – броньований транспортний засіб

Armored personnel carrier (APC) – бронетранспортер (БТР)

Mechanized infantry combat vehicle – бойова машина піхоти, БТРClip – обойма

Trigger – спусковий гачок

Bolt – затвор

Automatic weapon – автоматична зброя

4. ЛСП «Назви обмундирування»:

Uniform – форма, обмундирування

Service uniform – повсякденна форма одягу

Utility uniform – допоміжна форма одягу

Accessories – фурнітура; приладдя; аксесуари

Service coat – повсякденний кітель

Outer garment – верхній одяг

Maternity uniform – форма одягу для вагітних

Tunic – кітель; мундир

Hospital duty uniform – форма одягу для медпрацівників

Insignia of arm – знаки розрізнення роду військ

Shoulder loop – м'який вишивний погон

Shoulder board – жорсткий погон

Headgear – головний убір

5. ЛСП «Назви військових команд»:

Hut! – Струнко!

At easy! – Вільно!

Rest! –

Заправитися!

Fall in! – Ставай!

Fall out! – Розійдись!

Dismissed! – Розійдись!

As you were! – Відставити!

Right face! – Право-руч!

Left face! – Ліво-руч!

About face! – Кру-гом!

Forward march! – Кругом – руш!

Halt! – Стій!

Half step, march! – Півкроку, руш!

Mark time, march! – На місці, кроком – руш!

To the rear, march! – Кругом – руш!

Right/ left step, march! – Прийняти праворуч/ ліворуч!

Right/left flank, march! – Праворуч/ Ліворуч – руш!

Double time (quick time), march! – Бігом – руш!

Dress right (left), dress! – Праворуч (Ліворуч), рівняйся! струнко!

Розглянуті лексико-семантичні поля англійської військової термінології дозволяють зробити висновок, що останні є відкритими системами, вони постійно збагачуються новоутвореними термінами, їх з успіхом можна використовувати для

описування та пояснення термінологічної лексики. За допомогою семантичних полів була продемонстрована можливість нових стратегій у термінознавстві.

Висновки до 2 розділу

В даний час ЗМІ відіграють велику роль у житті людей. Вони є величезним джерелом інформації та впливу. Публіцистика охоплює багато сфер життя. Так, елементи професійні сфери адаптуються в публіцистичному стилі та набувають нових ознак і властивостей. У роботі ми розглядали військові терміни в нехарактерному їм публіцистичному стилі.

Переклад військових термінів представляє певні складнощі та необхідно враховувати їх функції та ознаки, які вони виявляють у публіцистиці. У ході роботи ми зазначили, що термін має безліч понять, але він завжди асоціюється з певною сферою. Виділивши типові ознаки терміна, ми склали наступне визначення терміна – це слово чи словосполучення, що містять у собі визначення будь-якого явища чи предмета і використовується в конкретних галузях знань, що відрізняється номінативністю, що характеризується відсутністю експресивності, однозначністю, що відповідає сучасним знанням. Щодо деяких випадках одне й те саме значення у кількох мовах.

Було виділено такі функції термінів: номінативна, дефінітивна, комунікативна, прагматична. Прагматична функція є нетиповою для військового терміна і проявляється головним чином у публіцистиці, коли необхідно надати емоційний вплив. Після розгляду основних способів перекладу було виділено адаптацію як спосіб перекладу військових термінів у публіцистичних текстах. Таким чином, виділили такі прийоми: модуляція, генералізація, конкретизація, компенсація, експлікація. Методом суцільної вибірки було виділено 250 військових термінів із американських газет. Методом кількісних підрахунків ми визначили стилі термінів, що найчастіше використовуються, за класифікацією стилів. Так само визначили часті прийоми перекладу досягнення адекватності. Виділили основні труднощі під час перекладу та склали рекомендації.

Таким чином, мети роботи досягнуто, і всі завдання вважаються виконаними.

Результати роботи дозволяють розширити знання про поняття терміна, про ознаки та функції військового терміну та прийоми перекладу. Отримані результати можна використовувати у курсі теорії та практики перекладу, і особливо військового перекладу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу дійти таких висновків:

Військова термінологія у сучасному дискурсі представлена прошарком лексики, що обслуговує саме військову галузь. Військові терміни не завжди мають чіткий відповідник в українській мові і тому часто подаються у словниках у вигляді транслітерації або перекладається описово.

Також одним з наших завдань було дослідити відмінності у перекладі військових звань в арміях Британії та США. На основі перекладених звань нами були створенні порівняльні таблиці, а також проаналізовано переклад військових звань у арміях Британії та США. Ми також проаналізували вживання військових термінів та звань у сучасній газетно-журнальній комунікації. З нашої роботи ми бачимо, що при перекладі звань армій США переважає дослівний переклад та транслітерація, тоді як при перекладі військових звань Британії переважає спосіб еквівалентної заміни та спосіб шляхом підбору словникового відповідника. Також при перекладі військових звань ми зустрічалися з описовим перекладом, адже часто військові звання США, а також Великобританії, не співпадають з назвами звань в українській армії.

І тому деякі вчені, а саме Ю. Вермеєв, пропонує в деяких випадках використовувати навіть не описовий переклад, а дослівний та транслітерацію при перекладі наприклад, First Lieutenant. У своїй роботі «Анатомія армії», він пропонує взагалі не перекладати більшість військових звань, а просто транслітерувати. В такому випадку First Lieutenant, він подає як «Ферст лютенант». Але на нашу думку, під час письмового перекладу військових термінів потрібно намагатись відшукати відповідний український еквівалент.

Транслітерований переклад допускається при синхронному усному перекладі, коли перекладач обмежений в часі.

Досліджуючи військову термінологію ми можемо зазначити, що військові терміни утворюються з використанням звичайних способів словотворення,

характерні для сучасної англійської мови. Як відомо розрізняється морфологічне і лексико семантичне словотворення. Афіксація – це один із способів морфологічного словотворення. До числа найбільш продуктивних суфіксів за допомогою яких утворюються військові терміни відносяться наступні: *-ability; -al; -ance; -able; -less; -ment; -ier; -ship* та інші. З найбільш вживаніших префіксів, за допомогою яких утворюються терміни можна виділити наступні: *anti-; counter-; mis-; out-; re-; post-; under-* та інші. Також дуже поширеними в англійській військовій термінології є терміни–словосполучення. Такі терміни слугують для позначення багатофункціональних понять, таких понять, які одночасно охоплюють не один, а декілька об'єктів реальної діяльності. Подібні терміни складаються здекількох слів. Зазначимо також, що в жанрах військової літератури часто зустрічаються скорочення та аббревіації військових термінів та звань. Деякі скорочення та аббревіації настільки ввійшли в повсякденне вживання, що самі стали термінами. Важливо помітити, що одне і теж скорочення може означати зовсім різні терміни, тобто вживатися в різних областях військової справи. І про це необхідно пам'ятати військовому перекладачеві. Також для військової термінології досить характерним є наявність без еквівалентних термінів-реалій. У нашій роботі нами було виділено декілька семантичних полів з англійської військової термінологічної лексики, а саме:

- назви родів військ, військових підрозділів;
- назви військових чинів;
- назви видів зброї та частин зброї;
- назви обмундирування;
- назви військових команд.

Отже, про військову термінологію ми можемо багато говорити, адже дана термінологія постійно збагачується великою кількістю термінологічних неологізмів, у зв'язку з розробкою та застосуванням нових систем озброєння, створення нових родів військ, збільшенням обсягу досить складної командно-розпорядної інформації, але слід пам'ятати, що характерною особливістю військової лексики є те, що вона є сформованою, усталеною. Адже війни

супроводжували людське суспільство з прадавніх часів для позначення відповідних явищ, предметів, об'єктів бралися слова із загальноживаної мови, наприклад: *war, warrior, forces, armor* і т.д.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабін В.В. Завдання теорії військового перекладу. *Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 23-24 березня). Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С.105–107.
2. Балабін В.В. Перекладацьке супроводження як основа лінгвістичного забезпечення військ. *Військова освіта і наука: сьогоднішня та майбутня*: тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред В.В. Балабіна. Київ : ВІКНУ, 2012. С.122-123.
3. Балабін В.В. Професійна компетентність військового перекладу. *Мовні концептуальні картини світу* : збірник наукових праць. Київ, 2002. №7. С.20–23.
4. Балабін В.В. Теоретико-концептуальні основи військового перекладу. *Філологічні трактати*. Том 10. №1. 2022. С. 7–22. URL: <http://tractatus.sumdu.edu.ua/Arhiv/2022/3.pdf>. (дата звернення: 21.09.2023)
5. Балабін В.В., Кременецький Б.В., Левчик В.В. Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних сил України з військового перекладу (ВОС 390400) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ, 2016. 54 с.
6. Балабін В.В., Кременецький Б.В., Левчик В.В. Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних сил України з військового перекладу (ВОС 390400) другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ, 2016. 41 с.
7. Бондар Л. А. Механізми перекладу англійських термінів-новоутворень українською мовою. *Філологічні студії*. Вип. 6. 2019. С.81-87.
8. Галанова В.М., Яремчик І.А., Блощинський І.Г. Військовий переклад: навч. посіб. Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2006. 443с.
9. Збірник наукових праць №21. Частина II. Хмельницький: Видавництво Національної академії ПВУ, 2002. 419с.

10. Збірник наукових праць №23. Частина II. Хмельницький: Видавництво Національної академії ПВУ, 2002. 431с.
11. Зорівчак Р.Г. Іноземна мова як засіб глибокого пізнання мови. *Ріднеслово*. Вип. 7. Київ, 1973. 256 с.
12. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. I. Вінниця: Нова книга, 2001. 271 с.
13. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. II. Вінниця: Нова книга, 2001. 303 с.
14. Кислюк Л.П. Нові англійські запозичення і термінологія. *Українська термінологія*. Львів. 1992. 289 с.
15. Козир Є. Проблеми унормування чужомовних запозичень. *Українська термінологія і сучасність*: зб. наук. праць. Вип. IV. Київ, 2001. 344 с.
16. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова книга, 2001. 448 с.
17. Каламбет С.В., Іванов Ю.В., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
18. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми: навчальний посібник. Вид. 5-те, випр. Вінниця: Нова Книга, 2018. 656 с.
19. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
20. Кияк Т.Р., Науменко А.М. Огуй О.Д. Перекладознавство (німецькоукраїнський напрям): підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.
21. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія. Київ: Видавн. Дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
22. Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія:*

Філологія. 2014. № 25. Т. 2. С. 166–168.

23. Коломієць Л. Концептуально-методологічні засади українського поетичного перекладу: монографія. Київ: ВПЦ Київський університет, 2004. 522 с.
24. Космеда Т.А. Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики. Граматика оцінки. Граматична іграма (теоретичне осмислення дискурсивної практики): монографія. Дрогобич: Коло, 2013. 228 с.
25. Кочукова Н.І., Молькова В.М. Лексичні особливості мови мас-медіа. *Перспективні напрямки сучасної науки та освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і студентів Донбаського державного педагогічного університету, учителів та учнів загальноосвітніх закладів / відп. ред. Н. М. Маторіна*. Слов'янськ: ДДПУ, 2016. Вип. 8. Ч. 1. С. 140–144.
26. Кравчук Л.В. Побутові okazіоналізми в текстах засобів масової інформації. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2012. Вип. ІХ. С. 81–87.
27. Кушч Е.О. Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема. *Проблеми семантики слова, речення та тексту: зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгв. ун-т*. Вип. 25 / відп. ред. Н.М. Корбозерова. К.: Вид. центр КНЛУ, 2023. С. 220–228.
28. Наумовець А. Імплементация англіцизмів в українській мові. *Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць*. Вип. ІV. Київ, 2001. 134 с.
29. Осадчук М.Л. Застосування семантичних полів для інтенсифікації навчання англійської військової термінології: зб. наук.праць. Львів, 2002.
30. Толок І.В., Мартинюк В.В., Судніков О.І. та ін. Методичні рекомендації з розроблення нормативних документів підготовки військових фахівців у вищих військових закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України. Київ, 2016. 29 с.
31. Чередниченко О.І. Складові професійної компетенції перекладача. *Про мову і переклад*. Київ : Либідь, 2007. С.230–237.

32. Швець Н.В. Співвідношення понять «термін» і «номен» (на матеріалі англійських іхтіонімів). *Психолінгвістика*. 2011. Вип. 8. С. 167–171.
33. Шестакова Е.Г. Про парадоксальну сутність тексту масової комунікації. *Держава та регіони: Серія «Соціальні комунікації»* / голов. ред. О. В. Богуславський. Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2010. №1. С. 44–50.
34. Штельмах М. Л. Культурологічний аспект функціонування стилістичної норми в стилі масової інформації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2005. Вип. 11. С. 128–139.
35. Якимович-Чапран Д. Лексика на позначення наукових понять з мовознавства у пам'ятках української мови XVI–XVII ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2009. 19 с.
36. Cercel L., Marco A., Lozano A., Teresa M. [Hrsg.]: “Kreativität – Verstehen – Interpretation. Multiperspektivische Annäherungen an einen translatorischen Nexus”. In: dies. [Hrsg.]: *Kreativität und Hermeneutik in der Translation (=Translationswissenschaft, Bd. 12)*. Tübingen: Narr Verlag, 2017. S. 11–13.
37. Krennmayr, T., 2011. *Metaphors in Newspapers*, LOT Dissertation Series, vol. 276, Utrecht.
38. Kußmaul P. *Kreatives Übersetzen*. Tübingen: Stauffenburg, 2000. 215 S. 90. Loogus T. *Kultur im Spannungsfeld translatorischer Entscheidungen*. Berlin: SAXA, 2008. 299 S.
39. Nide E. *Towards a Science of Translating. Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden: 1964.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

40. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь, 2007.
41. Енциклопедія Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://eu.univ.kiev.ua/departments/viys%60kovogo-perekladu-td-spets/>. (дата звернення: 10.10.2023)

42. Українсько-англійський військовий словник: Близько 20000 слів / Уклад.: В.Я. Карачун, І.А. Черненко, С.М. Чиж, О.О. Карачун. Київ : Техніка, 2001. 750с.
43. Словник іншомовних слів/За ред.. О.С. Мельничука. Вид. 2-е, випр.і доп. Київ : УРЕ, 1985. 967 с.
44. Словник іншомовних слів/Уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкаралута. Київ : Наук. Думка, 2000. 680 с.
45. The World Book Encyclopedia. World Book, Inc. A Scott Fetzer company Chicago London Sidney Toronto. Translated from the German by C.V.S. Salt Walter Markov, Heinz Helmert Battles of World History, edition Leipzig.
46. Barry E. Yulia Skripal Describes 'Slow and Extremely Painful' Recovery From Poisoning. [Електронний ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/23/world/europe/uk-yuliaskripal-poisoning.html> (дата звернення: 12.10.2023).
47. Fisher M. Deep in the Desert, Iran Quietly Advances Missile Technology. [Електронний ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/23/world/middleeast/iran-missiles.html> (дата звернення: 12.10.2023).
48. Gibbons-Neff TUS Identifies 3 ISIS Militants (бойовики) Who Led Deadly Ambush in Niger. [Електронний ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/29/us/politics/isismilitants-ambush-niger.html> (дата звернення: 13.10.2023).
49. Higgins A. It's No Cold War, але Relations With Turn Volatile. [Електронний ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/26/world/europe/-expulsions-coldwar.html> (дата звернення: 13.10.2023).
50. Landler M. North Korean Threats Are 'Splash of Cold Water' на Expectations for Talks. [Електронний ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/16/us/politics/northkorea-trump-threats-summit.html> (дата звернення 16.10.2023).

51. Qiu L. Trump Falsely Claimed That Transfers of Military Gear to Police Departments 'At a Record Clip'. [Электронный ресурс] // www.nytimes.com:[сайт].2022.URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/15/us/politics/trump-military-gearpolice-fact-check.html> (дата звернения: 17.10.2023).
52. Rogers K. Scores of ns Expelled by US i Its Allies Over UK Poisoning.[Электронный ресурс] // www.nytimes.com: [Сайт]. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/26/world/europe/trump-expel-european-union.html> (дата звернения: 20.10.2023).
53. Smith K. The country where the British € blamed for everything. [Электронный ресурс] // bbc.com: [Сайт]. 2022. URL: <http://www.bbc.com/news/stories-43560523> (дата звернения: 21.10.2023).
54. Wintour P. Nato expels seven staff from n Mission over Skripal poisoning. [Электронный ресурс] / / www.theguardian.com: [Сайт]. 2022. URL:<https://www.theguardian.com/uk-news/2022/mar/27/-to-respond-harshly-to-us-expulsion-of-diplomats> (дата звернения: 27.10.23).

1. *Gen. Ratko Mladic's 11 years as a war – crimes fugitive were about to end.*
 – *Одинадцять років генерала Ратко Младіча, які проведені ним як військовим дезертиром, наближались до завершення.*

Gen. – генерал (транслітерація).

2. *«Gradual withdrawal of Coalition forces has begun», said American's top officer in Iraq, Gen. George Casey, at a Jan. 26 handover ceremony.* – *«Поступове виведення коаліційних сил розпочалась» - сказав американський офіцер вищого рангу в Іракові, генерал Джордж Касей, 26 січня під час церемонії передачі повноважень.*

Gen. – генерал (транслітерація).

3. *«We are not teaching them everything we know», says one U.S. officer, asking not to be named since it's a sore topic.* – *«Ми не навчаємо їх усього, що ми знаємо» – сказав один американський офіцер, який просив не називати його імені, так як це досить болюча тема.*

Officer – офіцер (транслітерація).

4. *U. S. trainers are focusing their efforts on level-two forces like Colonel Miliki's brigade: units that can plan and conduct their own counterinsurgency operations.* – *Американські інструктори зосереджують їхні зусилля на двох-рівневі сили, такі як бригада полковника Міліка: підрозділи, які можуть планувати і проводити свої власні операції по придушенню повстань.*

Colonel – полковник (словниковий відповідник).

5. *According to Multinational Forces spokesman Maj. Gen. Rick Lynch, Iraq's growing security forces planned and carried out more than a quarter of all counterinsurgency operations in Iraq in January.* – *Згідно зі словами представника Багатонаціональних сил генерала-майора Ріка Лінча, зростаючі Іракські сили безпеки запланували і провели більше ніж чверть операцій по придушенню повстань в Іракові, в січні цього року.*

Maj. Gen. – генерал-майор (дослівний).

6. «*We were, like, ‘Hey, these guys are pretty good!’*» says team member **Capt. Ryan Pass**, 25. – «Про нас говорили, ‘Гей, а ці хлопці досить хороші!’» – каже 25 річний член команди **капітан Ріан Пасс**.

Capt. – капітан (транслітерація).

7. *The team’s leader, Lt. Col. John McCarthy, a 1985 West Point graduate, credits a large share of the brigade’s discipline and skill to Maliki’s leadership.* – Лідер команди, **підполковник Джон Маккартні**, випускник Вест-Поінтської військової академії 1985 року, відносить дисциплінованість та майстерність бригади на рахунок її керівника полковника Маліка.

Lt. Col. – підполковник (словниковий відповідник).

8. «*We want better weapons*», says **Col. Mohammed Wasif**, commander of the Fifth Brigade in Baghdad. – «Ми хочемо кращої зброї,» – каже **полковник Мохамед Васі**, командир П’ятої бригади в Багдаді.

Col. – полковник (словниковий відповідник).

9. «*Yes*», says **Lt. Gen. Martin Dempsey**, the officer in charge of training Iraq’s troops – but only if America remains patient. – «Так» – каже **лейтенант-генерал Мартін Демпсей**, офіцер відповідальний за тренування Іракських військ – але лише в тому випадку, якщо Америка залишатиметься терплячою.

Lt. Gen. – лейтенант-генерал (дослівний).

10. *It’s easy if you know how*, says Israel’s outgoing chief of military intelligence, **Gen. Yossi Kuperwasser**. – Це легко, якщо ви знаєте як, каже керівник Ізраїльської військової розвідки, **генерал Йоссі Купервасер**.

Gen. – генерал (транслітерація).

11. *Air Force ordered a classified study of the UAV threat.* – **Повітряні сили** наказали вивчити загрозу безпілотного літального апарату. **Air Force** – повітряні сили (словниковий відповідник).

12. U. S. Army **Maj.** Anthony Smith hoists his prosthetic hook, tied to a paddle, as he floats down Idaho's Salmon River in a large blue raft, manned by a cackling crew of fellow amputees. – Американський **майор** Ентоні Сміт піднімає свій протезний крюк, прив'язаний до весла, в той час коли він спускався вниз по річці Салмон, штат Айдахо, на великому синьому плотові, разом зі своїми товаришами – інвалідами.

Maj. – майор (транслітерація).

13. «Technology has advanced to the point where we can salvage patients who would not have survived before», says **Lt. Col. John McManus** of the Army's Institute for Surgical Research in San Antonio, Texas. – «Технології покращилися до такої міри, що ми можемо рятувати пацієнтів, які б не вижили раніше», каже **лейтенант-полковник** Американського інституту хірургічних досліджень в Сан-Антоніо штату Техас, Джон МакМанус.

Lt. Col – лейтенант полковник (словниковий відповідник).

14. U. S. Marine **Sgt.** Damion Jacobs lost his right leg below the knee to an IED six months ago. – Даміон Якобс **сержант** американської морської піхоти втратив свою праву ногу нижче коліна шість місяців назад.

Sgt. – сержант (транслітерація).

15. The United States Army Chaplaincy was officially created by an act of Continental Congress in July of 1775 upon the urgent request of **General** George Washington. – Армія військових священиків США була офіційно створена згідно з актом Контиентального Конгресу в липні 1775 року за негайним наказом **генерала** Джорджа Вашингтона.

General – генерал (транслітерація).

16. «The aircraft aren't up there looking for a fight,» says **Adm. Barry M. Costello**. – «Здається літак не готовий до бою», каже **адмірал** Барі М. Костело.

Adm. – адмірал (транслітерація).

17. Aboard the carrier USS Constellation in the Persian Gulf, Marine **Lt. Col.**

Gary Thomas, just back from dropping 2,000-pound smart bombs on Iraqi surface-to-air-missile (SAM) sites, says his four-hour mission in an F-18 was not «full-fledged» combat. – На борту військового американського корабля «Сузір'я» в Персидській затоці, підполковник морської піхоти Гарі Томас, щойно відступивши від скидання бомб вагою 2000 фунтів, класу «земля-повітря» на територію Іраку, говорить, що його чотирьох годинна місія на кораблі F-18 небула «повноцінною» битвою.

Lt. Col. – підполковник (словниковий відповідник).

18. Capt. John W. Miller, commanding officer of the Constellation, told NEWSWEEK: «We're degrading their command and control down south». – Командуючий офіцер військового американського корабля «Сузір'я», капітан Джон Мілер розповів журналу Ньюсвік: «Ми нехтуємо їхнім наказом і направляємося вниз на південь».

Capt. – капітан (транслітерація).

19. The violence now becomes the problem of Ecuador's president – elect, former Army colonel Lucio Gutierrez. – Насильство стає великою проблемою для Еквадорського президента на сьогодні – обраного колишнього армійського полковника Лусіо Гутієреса.

Colonel – полковник (словниковий відповідник).

20. Like thousand of U. S. troops stationed in South Korea, Lt. John Stone opted to live among the locals. – Подібно до тисяч інших американських військових, розміщених на території Південної Кореї, лейтенант Джон Стон вирішив жити серед місцевих жителів.

Lt. – лейтенант (транслітерація).

21. Criticism from what he describes as «a vocal minority» has compelled Air Force Capt. Garrett McCoy to question both his mission and his family's security. – Критика від тих кого він називає «вокальне меншенство», змусила капітана повітряних сил Гаретта Маккоя задуматися над питанням про його місію та безпеку його сім'ї.

Air Force Capt. – капітан повітряних сил (дослівний).

22. «Initially, there was at least an implication that [Iraq] was linked to terrorism», says retired **Marine Gen. Anthony Zinny**. – «Спочатку, було принаймні значення того, що Ірак був пов'язаний з тероризмом», каже Ентоні Зінній, **генерал морської піхоти** у відставці.

Marine Gen. – генерал морської піхоти (дослівний).

23. «I want to go to combat», says **Sgt. Mathew Fidelity of the Second Brigade, Third Infantry Division**. – «Я хочу йти воювати», каже Метью Філей – **сержант** Другої Бригади, Третьої Піхотної дивізії.

Sgt. – сержант (транслітерація).

24. *The Third Infantry Division is prepared to be the «tip of the spear» if American armed forces invade Iraq, according to the division commander, **Maj. Gen. Buford Blount***. – Третя Піхотна дивізія готова бути на «підхваті», якщо американські військові сили увійдуть до Іраку, згідно зі словами командуючого дивізією **генерала-майора** Буфорда Блоунта.

Maj. Gen. – генерал-майор (дослівний).

25. *David Grubb, a **Marine infantryman** trained to use a shoulder-fired 83mm rocket launcher, knows he will be afraid*. – Девід Грабб, **морський піхотинець**, навчений використовувати запускаячи установку ракети 83мм, знає, що йому буде страшно.

Marine infantryman – морський піхотинець (словниковий відповідник).

26. «Because Saddam knows we're coming to get him this time, he will not be reluctant to use all the weapons at his disposal», says former White House national-security aide and retired Army **Gen. Wayne Downing, commander of U.S. Special Forces in the gulf war**. – «Через те, що Саддам знає, що ми прибуваємо взяти його на цей раз, він не буде відмовлятися від того, щоб користуватися всією зброєю, яка в його розпорядженні» – сказав колишній помічник національної безпеки Білого дому і **генерал** у відставці Вейн Давнінг, командир американських спеціальних сил.

Gen. – генерал (транслітерація).

27. *The 164th Battalion was attached to the team of Colonel Rototayev.* – 164 батальйон був приєднаний до команди **полковника** Рототаєва.

Colonel – полковник (словниковий відповідник).

28. *No wonder General Franks will try to get the war over with as quickly as possible.* – Не дивно, що **генерал** Франкс буде намагатися виграти війну настільки швидко як це можливо.

General – генерал (транслітерація).

29. *Franks is an old artilleryman, and his early war plans looked a lot like Gen. Norman Schwarzkopf's.* – Франкс – старий артилерієць, і його попередні військові плани були схожими з планами **генерала** Нормана Шваркопфа.

Gen. – генерал (транслітерація).

30. *Marine Corps Capt. Michael Craig Berryman had been held captive for less than a day and already his face was bruised and bloody from constant beatings.* – **Капітана** Майкла Крайга Берімена, утримували в полоні менше, ніж день, але його лице було у синцях і у крові від постійних побоїв.

Capt. – капітан (транслітерація).

31. *A Marine lieutenant colonel was so hungry he ate the scabs off his wounds.* – **Лейтенант-полковник** морської піхоти був настільки голодним, що він з'їв струпи із своїх ран.

Lieutenant-colonel – лейтенант – полковник (словниковий відповідник).

32. *Captain S. Churakov was a professional painter and restorer.* – **Капітан**

С. Чураков був професійним художником.

Captain – капітан (транслітерація).

33. *«The plane is to get it done as quickly as possible and get out», says Lt. Col. Michael Humm, a spokesman for the Pentagon's chief planner, Defense Undersecretary Douglas Feith.* – «Літак повинен це зробити настільки швидко, наскільки це можливо і повернутися назад» – каже **лейтенант-полковник**

Майкл Хумм, представник головного плановика Пентагону, заступник міністра-оборони Дуглас Феїт.

Lt. Col. – лейтенант – полковник (транслітерація).

34. *Informing **Captain** Bochkovsky of the order, the **brigade commander** said: «The mission is difficult, that's why you may choose the crew for the raid yourself».*
– Інформуючи **капітана** Борковського про наказ **бригадний командир** сказав: «Місія важка, тому ви можете обрати команду для нападу самотійно».

Captain – капітан (транслітерація).

Brigade commander – бригадний командир (дослівний).

35. *But a few seconds later **Senior-lieutenant** Dukhov set fire to the Tiger with a well-aimed shell.* – Але через декілька секунд **старший лейтенант** Духов підпалив Тигра добре спрямованим снарядом.

Senior-lieutenant – старший лейтенант (дослівний).

36. ***Major** S. Grigorov was a specialist in Western art.* – **Майор** С. Григоров був спеціалістом по Західному мистецтву.

Major – майор (транслітерація).

37. *The **brigade commander** gave his approval to the decision and by midnight he had sent eight tanks and self-propelled guns which brought with them*

barrels of fuel and some ammunition. – **Командир бригади** схвалив рішення і відправив вісім танків і саморушні гармати, які принесли барели пального і боєприпаси.

Brigade commander – командир бригади (дослівний).

38. *In July 1941 the situation in the Smolensk area was very serious and the Supreme Command **General** Headquarters decided to form several army groups.* – В липні 1941 року ситуація в Смоленській області була дуже серйозна і **генерал** верховного командування **Хеадквартерс** вирішив сформувати декілька армійських груп.

General – генерал (транслітерація).

39. Here, first in defense and then in the counter-offensive, the future **Marshal** of the Soviet Union displayed his military talent. – Ось тут, спочатку в захисті а потім в контрнаступі, майбутній **маршал** Радянського Союзу показав свій військовий талант.

Marshal – маршал (транслітерація).

40. Then, as a **Commander** of the Central Front, Rokossovsky took part in the battle of Kursk. – Тоді, як і **командуючий** Центральним Флотом, Рокосовський прийняв участь в битві під Курськом.

Commander – командуючий (словниковий відповідник)

41. On June 29, 1944 Konstantin Rokossovsky was promoted to the rank of **marshal** of the Soviet Union. – 29 липня 1944 року Костянтин Рокосовський був підвищений до рангу **маршала** Радянського Союзу.

Marshal – маршал (транслітерація).

42. In the centre, the First Byelon Front was commanded by **Marshal** of the Soviet Union G. Zhukov, on the right, the Second Byelon Front by **Marshal** of the Soviet Union K. Rokossovsky and on the left, the First Ukrainian Front by **Marshal** of the Soviet Union I. Konev. – В центрі, Першим білоруським Фронтом командував **маршал** Радянського Союзу Жуков, з права, Другим білоруським Фронтом **маршал** Радянського Союзу К. Рокосовський, і зліва Першим українським Фронтом **маршал** Радянського Союзу І. Конєв.

Marshal – маршал (транслітерація).

43. **General of the Army** I. Petrov, Chief of Staff of the First Ukrainian Front wanted to know the fate of the gallery and arrived at the famous Zwinger Palace or rather ruins of the Palace, for there was only a heap of ruins there. – **Генерал армії** І. Петров начальник штабу Першого українського Цвінгерського палацу чи навіть руїн палацу, так як там залишилися лише куча руїн.

General of the army – генерал армії (дослівний).

44. The team was headed by **Colonel** A. Rototayev. – Команда була під

керівництвом **полковника** А. Ротатаєва.

Colonel – полковник (словниковий відповідник).

45. He reported the situation to the **brigade commander** and asked for reinforcements. – Він повідомив про дану ситуацію **командуючого бригадою** і попросив про підкріплення.

Brigade commander – командир бригади (дослівний).

46. The next tenant, they know, could be the man who is in line to administer postwar Iraq: retired Army **Lt. Gen. Jay M. Garner**. – Вони знають, що наступним орендатором міг би бути чоловік, який знаходиться на лінії щоб керувати Іраком після війни: **генерал-лейтенант** армії Джей М. Гарнер.

Lt. Gen. – генерал-лейтенант (дослівний).

47. **Senior-Lieutenants** M. Volodin and N. Ponomaryov were graduates of the Suricov Art Institute and were both young painters. – **Старший лейтенант** М. Володін і Н. Пономарьов були дипломованими спеціалістами Суріковського Художнього Інституту і обоє були молодими художниками.

Senior-Lieutenant – старший лейтенант (дослівний).

48. Indeed, a run-through for the war at **Gen. Tommy Frank's** new CENTCOM headquarters in Qatar last month was a blizzard of computer glitches. – Насправді, перегляд війни в новому Центком штабі **генерала** Томма Франка в Катарі минулого місяця був вихром раптових комп'ютерних збоїв.

Gen. – генерал (транслітерація).

49. On May 26, 1945 **Marshal** of the Soviet Union Ivan Konev, Commander of the First Ukrainian Front, arrived at Pillnitz and the big wooden box from Gross Kotta was opened. – 26 травня 1945 року **маршал** Радянського Союзу Іван Конєв, командуючий Першим Українським Фронтом, прибув у Пільніц і велика дерев'яна коробка з Великої Коти була відкрита.

Marshal – маршал (транслітерація).

50. **Brigadier General** R. Saxton is hereby appointed Inspector of Settlements and Plantations, and will at once enter on the performance of his duties. –

Бригадний-генерал Р. Сакстон тут призначений інспектором поселень і колоній, зразу приступає до виконання обов'язків.

Brigadier general – бригадний генерал (дослівний).

51. To solve this, **Gen. George Washington** wrote, «As the Continental Army has unfortunately no uniforms, and consequently many inconveniences must arise from not being able to distinguish the commissioned officers from the privates, it is desired that some badge of distinction be immediately provided; for instance that the field officers may have red or pink colored cockades in their hats, the captains yellow or buff, and the subalterns green». – Щоб вирішити це **генерал Джордж Вашингтон** написав, «Оскільки континентальна армія на жаль немає жодних уніформ, і тому виникає багато незручностей через проблему нездатності розрізнення вповноважених офіцерів від рядових, бажано щоб був забезпечений певний значок для розрізнення; наприклад, польові офіцери можуть мати червону чи рожеву кокарду на головних уборах; капітани жовту чи буро-жовту, молодші офіцери – зелену».

Gen. – генерал (транслітерація).

52. **Sailors** followed the example of the most successful navy of the time – the Royal Navy. – **Моряки** слідували прикладу з найбільш успішного флоту – Королівського Флоту. *Sailor* – моряк (словниковий відповідник)

53. **Petty officers** lost their rank when the crew was paid off at the end of a voyage. – **Старші офіцери** втратили свій чин коли команда була звільнена в кінці рейсу.

Petty officer – старший офіцер (еквівалентна заміна).

54. The United States Navy now does not use the rank of **Commodore** at all, but **Rear Admirals** are divided into senior and junior. – Зараз Флот Сполучених Штатів не використовує звання **комодорів** взагалі, але **контр-адмірالی** розділені на старших і молодших.

Commodore – комодор (транслітерація).

Rear-Admiral – контр-адмірал (словниковий відповідник).

55. *Operations **officers** recruit foreigners to give information about their countries to the USA.* – Виконуючі **офіцери** приймають на роботу іноземних новобранців, щоб ті надали інформацію про їхні країни Штатам.

Officer – офіцер (транслітерація).

56. *All graduates of OBC get the title of an **All-Source Intelligence officer**.* – Всі випускники основного курсу підготовки офіцерів отримують звання **офіцерів загальної розвідки**.

All-Source Intelligence officer – офіцер загальної розвідки (словниковий відповідник).

57. ***Air Defenders** were the first Army units to engage the Japanese at Pearl Harbor.* – **Повітряні захисники** були перші армійські підрозділи для того щоб найняти японців в Перл Харбор.

Air Defender – повітряний захисник (описовий).

58. *As the Soviet bomber threat waned in the 1960`s, the **focus of ADA** doctrine shifted to defense of maneuver forces.* – Оскільки радянська загроза бомбардування зменшилась в 60х роках фокус доктрини **артилерії ППО** перемістився на захист сил маневру.

Focus of ADA – артилерія ППО (описовий).

59. *In Vietnam, **Army Aviation** was instrumental in saving over 320,000 US soldiers' lives by helicopter medical evacuation.* – У В'єтнамі **армійська авіація** була ефективною у збереженні 320000 американських солдат за допомогою гелікоптера медичної авіації.

Army Aviation – армійська авіація (дослівний).

60. ***Army Aviation** first tasted combat on 9 Nov 42 in the North African campaign of WWII.* – **Армійська авіація** вперше випробувала себе в битві 9 листопада 1942 року в Північно-Африканській компанії другої світової війни.

Army Aviation – армійська авіація (дослівний).

61. *Until 1866, George Washington had been the only full **General** in the United States Army.* – До 1862 року Джордж Вашингтон був єдиним

повноважним **генералом** *Сполучених Штатів*.

General – генерал (транслітерація).

62. A **Lieutenant General** would be expected to command an Army, but in World War II Lieutenant Generals sometimes were even commanding Army Corps. – Передбачалося що **генерали-лейтенанти** керують лише армією, але в другій світовій війні генерали-лейтенанти інколи керували армійськими корпусами.

Lieutenant General – генерал-лейтенант (дослівний).

63. Until 1864, The United States Army had had only two **Lieutenant Generals**, George Washington and Winfield Scott. – До 1864 року армія США мала тільки два **генерала-лейтенанта** – Джорджа Вашингтона і Вінфільда Скотта.

Lieutenant General – генерал-лейтенант (дослівний).

64. **Vice Admiral** Nagumo commanded the Pearl Harbor Strike Force for the Imperial Japanese Navy. – **Віце-адмірал** Нагумо командував страйком в Перл Харбор проти Імператорського Японського Флоту.

Vice Admiral – віце адмірал (дослівний)

65. Horatio Nelson, who had become a **Captain** at 21, was promoted to **Rear Admiral** at 39 years of age. – Гораціо Нельсон, який став **капітаном** в 21, був підвищений до **контр-адмірала** в 39 років.

Captain – капітан (транслітерація); *Rear Admiral* – контр-адмірал (калькування).

66. He was relieved, however, the very next day by **Lieutenant** S.A. Maher. – Однак, одразу ж на наступний день він був звільнений **лейтенантом** С.А. Махером.

Lieutenant – лейтенант (калькування).

67. Congress saw the disparity caused by national growth and world wide military requirements and in 1976 posthumously promoted George Washington to **General of the Armies** with six stars. – Конгрес бачив нерівність, що була спричинена національним зростанням і світовими військовими вимогами і в

1962 році Джордж Вашингтон був посмертно підвищений до генерала армії із шістьма зірками.

General of the Armies – генерал армії (калькування).